

บทที่ 2

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การเขียนข่าวตามหลักวารสารศาสตร์

ดร.ณิ หิรัญรักษ์ (2537) กล่าวว่า รูปแบบการเขียนข่าวนั้น มีความแตกต่างจากการเขียนบทความ สารคดี เรื่องสั้น และนวนิยาย เพราะการเขียนประเภทนี้ไม่มีรูปแบบที่แน่นอน แต่การเขียนข่าวนั้นจะเป็นการเขียนเพื่อบอกข่าวและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามข้อเท็จจริงที่มีความเด่น และสำคัญอย่างแท้จริง

รูปแบบของการเขียนข่าวมี 3 แบบคือ

1. แบบปิรามิดหัวกลับ (Inverted Pyramid)
2. แบบปิรามิดหัวตั้ง (Upright Pyramid)
3. แบบผสม (Combination)

ภาพที่ 1 เปรียบเทียบรูปแบบการเขียนข่าว กับรูปแบบการเขียนบทความ-เรื่องสั้น-สารคดี-นวนิยาย

(I) แบบการเขียนข่าว

จุดสำคัญของเรื่อง

(บรรณานำ)

รายละเอียด 1

(ส่วนเชื่อม)

รายละเอียด 2

(เนื้อหา)

(II) แบบการเขียนบทความ-เรื่องสั้น-สารคดี-นวนิยาย

รายละเอียด 1

รายละเอียด 2

จุดสำคัญของเรื่อง

จากรูปแบบการเขียนข่าว แบบที่ 1 จะเห็นได้ว่าส่วนประกอบของข่าวจะประกอบด้วย

1. วรคหน้า (Lead)
2. ส่วนเชื่อม (Neck)
3. ส่วนเนื้อเรื่อง (Body)

วรคหน้า เป็นส่วนประกอบที่มีประเด็นสำคัญที่สุดของเรื่องราว โดยผู้อ่านจะสามารถทราบในเวลารวดเร็วว่า มีอะไรเกิดขึ้น ที่ไหน เวลาเท่าไร อย่างไร และทำไมต้องเกิดขึ้น เป็นส่วนประกอบที่มุ่งให้ความสำคัญต่อ 5 W's กับ 1 H

ส่วนเชื่อม เป็นส่วนประกอบที่โยงความสัมพันธ์ระหว่างวรคหน้ากับเนื้อหาความยาวขึ้นอยู่กับเนื้อหา ส่วนเชื่อมมักจะใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการเพิ่มเติมข้อความบางส่วนจากวรคหน้า ซึ่งถ้าหากใส่ไว้ในวรคหน้าจะทำให้เยิ่นเย้อ ส่วนเชื่อมจะเป็นข้อความที่ต่อเนื่องที่มีความสำคัญรองลงมาจากข้อความในส่วนของวรคหน้า นอกจากส่วนเชื่อมจะให้ความต่อเนื่องแล้ว ยังให้ข้อมูลเพิ่มเติมขยายความจากข้อความในวรคหน้า บอกที่มาของแหล่งข่าวและให้ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังหรือความเดิมที่เกิดขึ้นมาแล้ว

จะเห็นได้ว่า ส่วนเชื่อมนี้มีความสำคัญในการให้ความต่อเนื่องแก่ผู้อ่าน เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนในการอ่านข่าวแต่ละข่าว

ส่วนเนื้อเรื่อง เป็นส่วนประกอบที่ให้รายละเอียดของเหตุการณ์ หรือเรื่องราวให้ผู้อ่านได้ทราบและเข้าใจลำดับความสำคัญของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งหมด เป็นการเขียนในส่วนที่จะให้ข้อมูลและความละเอียดที่มากกว่าในส่วนวรคหน้าและส่วนเชื่อม

การอธิบายความข่าว

การอธิบายความข่าวมีลักษณะเช่นเดียวกับการเขียนข่าวโดยทั่วไป การอธิบายความข่าวเป็นกุญแจสำคัญในการทำข่าว ในแวดวงธุรกิจอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และแรงงาน ผู้อ่านโดยทั่วไปมักจะต้องการรู้ว่าทำไมสิ่งเหล่านั้นจึงเกิดขึ้นและมีความหมาย หรือผลกระทบต่อเขาอย่างไรบ้าง นักข่าวจึงต้องใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและต้องหลีกเลี่ยงการใช้ศัพท์เทคนิคและศัพท์เฉพาะในทางวิชาการ นักข่าวต้องระลึกเสมอว่าผู้อ่านเป็นประชาชนธรรมดาที่ต้องการข่าวสารที่อ่านแล้วเข้าใจ

ใจง่าย ภาษาทางสถิติมักจะถูกนำมาใช้บ่อยในการเขียนข่าว โดยเฉพาะข่าวสารที่เกี่ยวกับธุรกิจ และอุตสาหกรรม ดังนั้นนักข่าวจะต้องอธิบายความข่าวอย่างตรงไปตรงมา

ถาวร บุญปวัฒน์ (2538) กล่าวว่า สิ่งจำเป็นในการเขียนข่าว นอกจากความจำเป็นของ ลักษณะ 5 ประการคือ ความถูกต้อง ความสมดุล ความเที่ยงตรง ความกะทัดรัด และความใหม่ สด นอกจากนี้ในข่าวแต่ละชิ้นจะต้องมี 5W และ 1H ดังต่อไปนี้

1. ใคร (Who) เป็นตัวบุคคลที่ตกเป็นข่าว แต่บางครั้งก็อาจเป็นสัตว์ อาคารสถานที่ ซึ่งเป็นประธานข่าว แต่แน่นอน ทั้งสัตว์และอาคารสถานที่ก็ต้องมีตัวบุคคลเกี่ยวข้องด้วยเพียงแต่ตัว บุคคลเป็นส่วนประกอบ อย่างกรณีสัตว์ในสวนสัตว์ที่คนใจออกลูก หรือตึกพัง เป็นต้น สำหรับตัว บุคคลนั้นยังต้องมีการขยายความถึงยศ ตำแหน่ง หรือฐานะด้วย

2. ทำอะไร (What) เฉพาะ “ใคร” อย่างเดียวไม่เป็นข่าว ต้องมีการกระทำด้วยว่า ใครผู้ นั้นทำอะไรจึงได้ตกเป็นข่าวขึ้นมาได้

3. ที่ไหน (Where) นอกจากคนต้องการรู้ว่าใคร ทำอะไรแล้ว ยังต้องการรู้ต่อไปว่า เหตุการณ์เกิดขึ้นที่ไหนด้วย ถ้าไม่มีที่ไหนด้วยข่าวนั้นออกจะเลือนลอย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คนจะ สนใจมากขึ้นถ้าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นในท้องถิ่นของตน

4. เมื่อไร (When) คนอ่านข่าวต้องการทราบต่อไปว่า เหตุการณ์นั้นๆ เกิดขึ้นเมื่อไหร่ ถ้า นานมาแล้วเขาอาจจะไม่สนใจ เหตุการณ์ที่กระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นมากที่สุดคือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น สดๆ ร้อนๆ วันเวลาจึงเป็นส่วนประกอบที่ทำให้เกิดความตื่นตันทึ่งต่อเหตุการณ์ และการมีวันเวลา ทำให้ข่าวมีความหนักแน่นมากขึ้น ไม่ใช่เหตุการณ์ที่กุขึ้นเอง

5. ทำไม (Why) เพียงแต่รู้ว่าใครทำอะไรไม่เป็นที่น่าสนใจเสมอไป เพราะคนเราทำอะไร ต่อมีอะไรกันทุกวันในที่ทุกหนทุกแห่ง ความสำคัญของการทำอะไรจึงขึ้นอยู่กับการทำอะไรนั้นทำ ให้อะไรเกิดขึ้นติดตามมา หรืออาจกล่าวได้ว่า ทำไมจึงทำให้ตกเป็นข่าว

6. อย่างไร (How) ถึงขั้นนี้ก็เป็นการเล่าถึงความละเอียดในเหตุการณ์ ว่าเกิดขึ้นอย่างไร ดำเนินอย่างไร และมีจุดจบอย่างไร

การเริ่มต้นเขียนตอนความเชื่อมของข่าวที่ต้องใช้ ใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร และทำไม นั้น ในการปฏิบัติไม่ได้กำหนดตายตัวว่าจะต้องเอาอะไรขึ้นก่อน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เอาวันเวลาขึ้นก่อน“เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....นาย.....ตำแหน่ง.....
...ได้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับ.....ว่า.....”

เอาชื่อขึ้นก่อน“นาย.....ตำแหน่ง.....ได้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับเรื่อง.....เมื่อ.....
ที่.....ว่า.....”

เอาสถานที่ขึ้นก่อน “ที่ตึกไทยคู่ฟ้า เมื่อ.....นาย.....ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับ.....
ว่า.....”

หรือ “เมื่อวันที่.....ที่ทำเนียบรัฐบาล.....นาย.....ได้เปิดเผยเกี่ยวกับ
กรณี.....ว่า.....”

ในการเขียนชื่อตัวบุคคลในข่าวจะต้องบอกตำแหน่งหน้าที่ หรือฐานะของบุคคลนั้นๆ ด้วย
และในข่าวแต่ละชิ้นนั้นอาจต้องบอกชื่อบุคคลหลายคนที่เกี่ยวข้องกับข่าวพร้อมด้วยฐานะทาง
สังคม และอาจบอกวัน เวลา และสถานที่ได้หลายแห่งในข่าวด้วย เพราะอาจมีเหตุการณ์ต่อเนื่อง
คาบเกี่ยวกันเป็นลูกโซ่

รูปแบบของข่าว

เหตุที่มีการกำหนดรูปแบบการเขียนข่าวขึ้นนั้น เพื่อจะได้มีต้นแบบหรือตัวอย่างการเขียน
ที่แน่นอนและสอดคล้องกับส่วนประกอบอื่นๆ ของการทำหนังสือพิมพ์ เช่น การจัดหน้า การพาด
หัวข่าว การตัดและเติมข่าว และการให้ความสะดวกแก่ผู้อ่าน

รูปแบบการเขียนข่าวหนังสือพิมพ์ที่ได้วางไว้เป็นต้นแบบและใช้กันอยู่ในปัจจุบันมีอยู่ 3
แบบคือ

1. แบบพีระมิดหัวตรง
2. แบบพีระมิดหัวกลับ
3. แบบสี่เหลี่ยมผืนผ้าทรงยี่น

แบบพีระมิดหัวตรง คือ มีฐานยาว ยอดแหลม เอาความสำคัญของข่าวไว้ท้าย เอาเรื่อง
ไม่สำคัญขึ้นก่อน ซึ่งเป็นแบบที่ไม่นิยมใช้กัน

แบบพีระมิดหัวกลับ หรือรูปพีระมิดคว่ำ จะขึ้นต้นด้วยความนำ ความเชื่อมโยง และเนื้อ
ข่าว โดยให้เนื้อข่าวที่มีความสำคัญขึ้นก่อนและลดความสำคัญลงตามลำดับ จนกระทั่งปลาย
ข่าวสามารถที่จะตัดออกได้โดยไม่เสียข่าว หรือข่าวไม่เสียหาย

แบบสี่เหลี่ยมผืนผ้าทรงย่น เป็นแบบการเขียนข่าวที่ไม่มีความน่า หลังจากพาดข่าวแล้วก็เริ่มเขียนความเชื่อมาได้เลย หรือบางทีก็เป็นเนื้อข่าวไปเลย ความสำคัญของข่าวตั้งแต่ต้นไปจนจบเสมอเหมือนกัน การเขียนข่าวแบบนี้มักจะใช้กับข่าวที่ไม่ค่อยสำคัญ หรือข่าวสั้นๆ ที่ใช้ลงหน้าอื่นๆ ที่ไม่ใช่หน้าหนึ่ง เป็นแบบที่ยังใช้กันอยู่

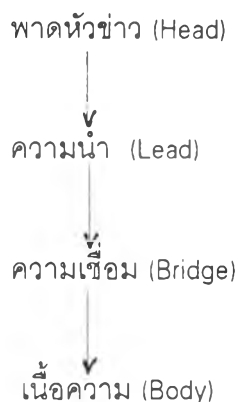
เหตุที่การเขียนข่าวแบบพีระมิดหัวกลับเป็นที่นิยมกันอย่างกว้างขวางเนื่องจากคุณลักษณะพิเศษดังต่อไปนี้คือ

1. ให้ความสะดวกแก่ผู้อ่าน มีผู้อ่านหนังสือพิมพ์ไม่น้อยที่อ้างว่าไม่มีเวลาว่างอ่านข่าว มักจะดูเพียงพาดหัวข่าว หรืออ่านแต่ความน่าและข่าวช่วงต้นๆ ที่มีความสำคัญ การเขียนข่าวแบบพีระมิดหัวกลับจึงมีคุณค่ามากในการให้ความสะดวก
2. ดึงดูดใจผู้อ่าน การเขียนข่าวแบบเอาความสำคัญขึ้นก่อน เป็นการสนองความต้องการของผู้อ่านที่อยากจะรู้ข่าวโดยเร็ว การเขียนแบบเอาความสำคัญขึ้นก่อนก็เท่ากับช่วยให้ผู้อ่านทราบข่าวทั้งหมดกระจ่างโดยเร็ว เมื่อทราบแล้วอาจจะอ่านต่อจนจบ หรือหยุดแค่ที่ที่ต้องการทราบ
3. ความสะดวกในการจัดหน้า ในการทำหนังสือพิมพ์ มีอยู่เสมอที่ฝ่ายคนเขียนบทความ หรือคนเขียนข่าวทะเลาะกับฝ่ายศิลป์เนื่องจากการจัดหน้าไม่ลงตัว จึงมีการตัดข่าว หรือบทความทำให้เนื้อเรื่อง หรือข่าวเสียหายจึงเกิดปากเสียงกันขึ้น การเขียนข่าวแบบพีระมิดหัวกลับเป็นการแก้ปัญหาการทะเลาะระหว่างคนเขียนข่าวกับฝ่ายศิลป์ลงได้ กล่าวคือ ถ้าหน้าข่าวไม่ลงตัวสามารถตัดทอนท้ายของข่าวที่ไม่สำคัญออกได้
4. ความสะดวกแก่หัวหน้าข่าวหน้าหนึ่ง (บางแห่งเรียกว่าบรรณาธิการข่าว) กล่าวคือ สะดวกในการตัด หรือต่อเติมข่าว สะดวกในการหยิบประเด็นขึ้นพาดหัว เช่น เลือกเอาจากความน่า หรือข่าวตอนต้นๆ ซึ่งมีความสำคัญ ไม่ต้องอ่านข่าวกันจนจบข่าว

ภาพที่ 2 เปรียบเทียบลักษณะการเขียนข่าวแบบพีระมิดหัวกลับ กับการเขียนข่าวแบบ สี่เหลี่ยมผืนผ้า

การเขียนข่าวแบบพีระมิดหัวกลับ

ทรงยื่น

การเขียนข่าวแบบสี่เหลี่ยมผืนผ้า

พาดหัวข่าว

โครงสร้างของข่าวแบบพีระมิดหัวกลับ

ข่าวแบบพีระมิดหัวกลับมีโครงสร้างที่เน้นความสะดวกของผู้อ่านคือ เอาความน่าขึ้นติดตามด้วยความเชื่อมโยงเนื้อข่าวที่มีจุดสำคัญขึ้นก่อนดังจะเห็นได้ต่อไปนี้

1. ความน่า (Lead) เป็นส่วนต่อจากพาดหัวใหญ่ หรือพาดหัวรอง เป็นส่วนสรุปความสำคัญของข่าวทั้งหมด หรือเอาประเด็นสำคัญที่สุดมาสรุปได้ความกระชับ ใช้อ้อความกระชับรัดกุม มีสีสัน ไร่ใจ และชวนติดตามเนื้อข่าว

2. ความเชื่อมโยง (Bridge) เป็นส่วนต่อระหว่างความนำกับเนื้อข่าว เป็นจุดเริ่มหรือปูทางไปหาเนื้อข่าวที่บอกว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร และทำไม ซึ่งรวมไปถึงสถานภาพของบุคคลก่อนที่จะถึงรายละเอียดของข่าวในย่อหน้าต่อไป บางครั้งความเชื่อมโยงนี้ก็นำส่วนเนื้อความที่ล้นจากความนำมาลงด้วยโดยมักจะเอาความนำนั้นๆ มาขึ้นย่อหน้าใหม่แล้วจึงกล่าวถึงบุคคล วัน เวลา สถานที่ ใคร ทำอะไร ทำไม

3. เนื้อความ (Body) เป็นส่วนรายละเอียดของข่าวที่มีความสำคัญของเนื้อข่าวไปตามลำดับย่อหน้าก่อนหลังกระทั่งจบข่าว

ในการลำดับเนื้อหานี้ ในการเขียนข่าวแบบพีระมิดหัวกลับอาจแบ่งไปตาม

1. ความสำคัญของเหตุการณ์เป็นหลัก คือเอาเหตุการณ์ที่น่าสนใจมากกว่าขึ้นก่อน แล้วลดหลั่นไปตามความสำคัญรองๆ ลงไป

2. ความสำคัญของบุคคล บางทีบุคคลก็เป็นจุดสำคัญที่สร้างความสนใจแก่ผู้อ่าน ในข่าวเดียวกัน ในเนื้อหาในระดับเดียวกัน บุคคลที่มีความสำคัญจะขึ้นก่อน หรือความสำคัญที่ลดหลั่นกันเล็กน้อยก็มักเอาคนที่สำคัญมากกว่าขึ้นก่อนแม้เนื้อหาจะสำคัญน้อยกว่า

3. ลำดับตามเวลาที่เกิดเหตุการณ์ กล่าวคือ เขียนข่าวไปตามลำดับเวลาที่เกิดเหตุการณ์ขึ้น ไม่ว่าจะเหตุการณ์ช่วงนั้นจะสำคัญหรือไม่ หรือจะเรียกว่าเป็นแบบตามลำดับเหตุการณ์ก็ได้ คือ เหตุการณ์ใดเกิดก่อนก็เขียนก่อน

แต่อย่างไรก็ดี เรื่องการเขียนก่อนหลังนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะคุณค่าของข่าวว่าผู้อ่านมีความสนใจจุดไหนมากกว่า บางข่าวก็เล่าไปตามเหตุการณ์ก็ได้ แต่บางข่าวอาจจะรู้บางจุดเร็ว คนเขียนข่าวเป็นผู้วินิจฉัยตามลักษณะของข่าวว่าจะเขียนตามลำดับความสำคัญ หรือตามลำดับเหตุการณ์ เนื่องจากมีความสันทัดชัดเจนในการเสนอรูปแบบที่เหมาะสมกับลักษณะของข่าว

การเพิ่มความสะดวกแก่ผู้อ่านในเนื้อหาข่าว

1. หัวข้อข่าว ในเนื้อหาของข่าวแต่ละข่าวนั้นยังสามารถใส่หัวข้อข่าวลงไปได้อีก เป็นการจำแนกแยกแยะเนื้อหาข่าวออกเป็นประเด็นๆ ใครจะเลือกอ่านประเด็นไหนก่อนหลัง หรือไม่อ่านบางประเด็นที่ตนไม่สนใจออกไปก็ได้ การใช้หัวข้อข่าวนี้นี้เหมาะสำหรับข่าวใหญ่ๆ ที่มีความยาวมาก ถ้าเขียนยาวเป็นพืดคนอ่านก็จะเบื่อหน่ายจึงมีการเขียนแบบแยกประเด็น

แต่อย่างไรก็ดี ในการแยกประเด็นด้วยหัวข้อข่าวนี้นี้ก็มีการจัดลำดับก่อนหลังตามความสำคัญของเหตุการณ์ได้ด้วย ดังจะเห็นได้ว่า ในการเขียนข่าวต่อเนื่องกันหลายวันหนังสือพิมพ์มักจะนำเอาข่าวสดๆ ร้อนๆ อยู่ขึ้นก่อน ข่าวเก่าตามมาทีหลัง ที่เก่ามากๆ แล้วก็ตัดไปเลย

2. ประโยคคำพูดในข่าว การเขียนข่าวแบบมีประโยคคำพูดของแหล่งข่าวนี้มีประโยชน์ช่วยให้ผู้อ่านมีความมั่นใจในข่าวมากขึ้น เพราะมีการโควตคำพูดของแหล่งข่าวลงด้วย นอกจากนี้ นั้น ผู้อ่านยังจะไม่ต้องกลางแกลงใจว่าแหล่งข่าวพูดอย่างนั้นอย่างนี้จริงหรือไม่ตามแบบการเขียน

โดยไม่มีเครื่องหมายคำพูด นอกจากนี้ ยังเป็นการแบ่งเบาภาระให้กับคนเขียนข่าวด้วยในการแปลความหมายคำพูดของแหล่งข่าวแล้วเรียบเรียงเสียใหม่ซึ่งอาจผิดพลาดได้

อ่าน วุฑฒิกรมรักษา (2536) กล่าวว่า เมื่อได้ข้อเท็จจริงมาจากการรวบรวมข้อมูลข่าว ขั้นตอนต่อไปก็จำเป็นต้องนำข้อเท็จจริงนั้นมาเรียบเรียงเขียนเป็นข่าว ซึ่งการเขียนข่าวนั้นขึ้นอยู่กับลีลา (Style) หรือความถนัดของนักข่าวแต่ละคน อย่างไรก็ตาม มีหลักกว้างๆ อันเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการเขียนข่าวได้ ซึ่งโครงสร้างพื้นฐานดังกล่าวนี้ประกอบด้วย 3 ส่วนสำคัญคือ ความนำหรือวรรณคดี (Lead) หรือโปรย (Intro) ส่วนเชื่อมหรือความเชื่อม (Neck, Bridge) และเนื้อข่าวหรือเนื้อเรื่อง (Body, Details)

1. ความนำหรือวรรณคดีหรือโปรย (Lead or Intro) เป็นข้อความหรือเนื้อเรื่องย่อของข่าวที่อยู่ในย่อหน้าแรกของข่าวแต่ละข่าวที่บรรจุประเด็นหรือเรื่องราวสำคัญเท่าที่จำเป็นเพื่อบอกเล่าให้ผู้อ่านได้ทราบเรื่องราวของข่าวนั้นๆ ได้อย่างกระชับและรวดเร็วที่สุด

การเขียนวรรณคดีมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญดังนี้

ก. เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน

ข. เพื่อประหยัดเวลาของผู้อ่านให้ได้ทราบเนื้อหาสำคัญของข่าวได้ในระยะเวลาอันสั้น

ค. เพื่อสรุปประเด็น หรือสาระสำคัญของข่าวให้ผู้อ่านได้ทราบอย่างกระชับและกระจ่าง

ชัดที่สุด

วิธีการเขียนวรรณคดีหรือโปรย

การเขียนวรรณคดีหรือโปรยก็เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้อ่านเมื่ออ่านวรรณคดี หรือโปรยแล้วก็อยากจะอ่านเนื้อข่าวนั้นให้ตลอดทั้งเรื่อง หรืออีกประการหนึ่งก็เพื่อประหยัดเวลาของผู้อ่าน ซึ่งบางครั้งไม่มีเวลาที่จะอ่านรายละเอียดของข่าวต่างๆ ได้ เมื่ออ่านวรรณคดี หรือโปรยแล้วสามารถทราบเนื้อหาสาระสำคัญของข่าวได้เป็นอย่างดี

การเขียนวรรณคดี หรือโปรย มักจะเริ่มต้นเขียนประเด็น หรือเนื้อหาที่มีความสำคัญ หรือ น่าสนใจมากที่สุดก่อน แล้วตามด้วยประเด็นที่สำคัญรองลงมา การตัดสินใจคัดเลือกประเด็น หรือเนื้อหาที่สำคัญที่สุดตามลำดับรองลงมานั้น ไม่มีหลักการแน่นอนตายตัวที่จะยึดถือเป็นแบบฉบับ เพราะขึ้นอยู่กับลีลาการเขียนและประสบการณ์ของผู้เขียนแต่ละคน

อย่างไรก็ดีหลักสำคัญพอที่จะยึดถือได้อยู่บ้างคือ เราจะต้องถือหลักว่าข่าวที่สมบูรณ์นั้นจะต้องตอบคำถามของผู้อ่านได้ทั้งหมด และเราจะต้องเปรียบเทียบตัวเราเป็นเสมือนผู้อ่านซึ่งจะต้องถามตัวเองว่าต้องการทราบอะไรบ้างที่เกี่ยวกับใคร (Who) ทำอะไร (What) ที่ไหน (Where) เมื่อไหร่ (When) ทำไม (Why) และอย่างไร (How) แล้วเรานำเอาคำตอบที่เป็นประเด็นหรือเนื้อหาที่สำคัญและเป็นที่น่าสนใจมากที่สุดตามลำดับรองลงมา เขียนในวรรคโปรย เราจะต้องนึกอยู่ตลอดเวลาว่า วรรคนำ หรือโปรยนั้นนับได้ว่าเป็นกุญแจดอกสำคัญที่มนุษย์จะไขไปสู่สิ่งที่ไม่รู้ทั้งหลาย ให้ได้รับรู้ตามความสนใจอยากรู้อยากเห็น ซึ่งเป็นธรรมชาติของมนุษย์นั่นเอง

2. ส่วนเชื่อมหรือความเชื่อม (Neck or Body) เป็นข้อความสั้นๆ ที่เชื่อมระหว่างวรรคกับเนื้อหาเพื่อให้ข่าวสั้นๆ มีเนื้อหาที่เชื่อมโยงและต่อเนื่องกัน ดังนั้น ส่วนเชื่อมหรือความเชื่อมนี้จึงมีวัตถุประสงค์ดังนี้

2.1 เพื่อขยายรายละเอียดของบุคคล หรือสถานที่

2.2 เพื่อท้าวความเดิมให้ผู้อ่านได้ทราบเรื่องราวโดยย่อจากที่เคยเสนอเป็นข่าวมาก่อนแล้ว

วิธีเขียนส่วนเชื่อม

เป็นการเขียนข้อความเชื่อมระหว่างวรรคหรือโปรยกับเนื้อหา การเขียนส่วนเชื่อมนี้ ส่วนใหญ่มักจะใช้ชื่อบุคคลที่ให้ข่าว ชื่อสถานที่ แหล่งข่าว วัน เวลาที่เกิดเหตุการณ์เป็นข่าว หรือการท้าวความโดยย่อจากเรื่องราวที่เคยเป็นข่าวมาแล้วนั่นเอง

3. เนื้อข่าว (Body or Details) เป็นข้อมูลที่รวบรวมมาได้ทั้งหมด เพื่อ

3.1 อธิบายหรือขยายรายละเอียด ข้อความหรือประเด็นที่กล่าวเอาไว้แล้วในวรรคนำ

3.2 เพิ่มข้อเท็จจริงที่ยังไม่ได้กล่าวถึงไว้เลยในวรรคนำ

วิธีการเขียนเนื้อข่าว

เป็นการเขียนข้อมูลที่รวบรวมมาได้ทั้งหมด โดยขั้นแรกจะต้องเขียนข้อความเพื่ออธิบายหรือขยายรายละเอียดเนื้อหา หรือประเด็นต่างๆ ที่กล่าวเอาไว้ในวรรคนำ หรือโปรยให้หมดทุก

เนื้อหาหรือประเด็น ขึ้นต่อมาเมื่อเห็นว่ามีข้อมูลอื่นอีกที่ยังมิได้กล่าวถึงไว้เลยในวรรคนำ หรือประโยค แต่เป็นข้อมูลที่สามารถนำมาประกอบในข้อความเดียวกันนั้นได้ เราก็นำข้อมูลนั้นมาเขียนต่อๆ กันไป

ข้อสำคัญของการเขียนเนื้อหาว่านี้ไม่ควรเขียนข้อความติดต่อกันยาวเต็มพริตไปหมด แต่ควรมีหลายย่อหน้า เพื่อให้ความสะดวกละเอียดแก่ผู้อ่าน และจะต้องไม่ลืมว่าเนื้อหาข่าวที่สมบูรณ์ จะต้องอธิบาย หรือขยายรายละเอียดเนื้อหา หรือประเด็นต่างๆ ที่กล่าวไว้ในวรรคนำ หรือประโยค แล้วทุกเนื้อหา หรือทุกประเด็น

ข่าวเชิงสถิติวิจัยประยุกต์

เมื่อกล่าวถึงสถิติ คนทั่วไปจะนึกถึงตัวเลขจำนวนมากที่เรียงกันเป็นแถว เป็นตาราง หรือ อาจจะนึกถึงสูตรหรือสัญลักษณ์ต่างๆ ที่มีลักษณะแปลกไม่คุ้นตา เข้าใจยาก จนมองว่าเห็นว่าจะเกิดประโยชน์อะไรบ้างถ้าได้เรียนรู้ แต่ความเป็นจริงแล้ว สถิติมีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของเราอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นนักวิชาการ นักธุรกิจ นักบริหาร นักศึกษา ฯลฯ ความรู้ทางสถิติย่อมอำนวยประโยชน์ต่อการศึกษาและการทำงานอย่างมากมาย (บุญเสริม วี สกุล, 2517 อ้างในดลฤดี พิเศษฐการ, 2538 อ้างแล้ว)

คำว่า “สถิติ” (Statistics) มีรากศัพท์มาจากคำว่า State ดังนั้นความหมายดั้งเดิมของสถิติ จึงเน้นที่ข้อมูล (Data) หรือข่าวสาร (Information) ซึ่งเป็นประโยชน์แก่รัฐ (State) หรือประเทศในด้านต่างๆ เช่น ข้อมูลในการบริหารงาน หรือการวางแผนเกี่ยวกับกำลังคน การเก็บภาษีอากร การจัดการศึกษา การสาธารณสุข ตลอดจนการเกณฑ์ทหารเข้าประจำการเพื่อรักษาความปลอดภัย และป้องกันประเทศ ดังนั้นรัฐจึงจำเป็นต้องจัดทำสถิติตัวเลขดังกล่าว เพื่อให้การบริหารและจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ในประเทศเกิดประโยชน์อย่างสูงสุด (ดลฤดี พิเศษฐการ, 2538 อ้างแล้ว)

ข่าวในหน้านั่งสือพิมพ์ที่จำเป็นต้องอาศัยสถิติช่วยรายงานข่าวโดยข้อมูลสถิติดังกล่าว สามารถประยุกต์ใช้กับงานต่างๆ ได้ดังนี้ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2539, อ้างในดลฤดี พิเศษฐการ, 2538, อ้างแล้ว)

1. งานด้านการวางแผน ในการวางแผนพัฒนาประเทศจะพบว่า รัฐบาลมีวัตถุประสงค์ที่จะเพิ่มรายได้ของประชากร เพื่อให้ประชากรมีความเป็นอยู่ที่ดี ดังนั้น รัฐบาลจะต้องวางแผน

โดยอาศัยข้อมูลทางสถิติในด้านต่างๆ อาทิ สถิติประชากร สถิติการศึกษา สถิติแรงงาน สถิติอุตสาหกรรม สถิติการเกษตร ฯลฯ

2. งานด้านธุรกิจ การดำเนินธุรกิจต่างๆ จำเป็นต้องทราบถึงความเป็นไปและการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับธุรกิจที่เกี่ยวข้องในด้านต่างๆ เช่น ต้นทุน ยอดขาย ราคาขาย ฯลฯ นอกจากนี้ หน่วยงานต่างๆ ในแต่ละธุรกิจยังจำเป็นต้องใช้เหตุการณ์ในอดีต หรือข้อมูลทางสถิติ เพื่อทำนายสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยใช้ความรู้ในการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติขั้นสูง และทฤษฎีต่างๆ ทางสถิติเพื่อนำผลการวิเคราะห์มาใช้ในการวางแผน

3. งานด้านเกษตรกรรม เกษตรกรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต่างก็ต้องการที่จะเพิ่มผลผลิต ซึ่งการเพิ่มผลผลิตจะต้องพิจารณาข้อมูลทางสถิติในด้านต่างๆ เช่น ปริมาณน้ำ ขนาดของพื้นที่ แรงงาน สภาพดิน สภาพอากาศ เทคนิคการผลิต ฯลฯ แล้วนำข้อมูลเหล่านี้ไปวิเคราะห์ในการวางแผนเพื่อที่จะลดต้นทุน หรือเพิ่มผลผลิต ตลอดจนพัฒนาคุณภาพผลผลิตให้ดียิ่งขึ้น

4. งานด้านอื่นๆ อาทิ การแพทย์ การวิจัย การวางแผนทดลองงานด้านวิทยาศาสตร์ที่จะต้องใช้สถิติในการวิจัย เพื่อให้การวิเคราะห์และการสรุปผลทำได้ถูกต้อง

สถิติกับการหนังสือพิมพ์

วิชาสถิติมีประโยชน์สำหรับการสรุป การวิเคราะห์ และการติดตามข้อมูล นักสังคมศาสตร์ได้แยกวิชาสถิติออกเป็น 2 สาขา คือ Descriptive และ Inferential Statistics

Descriptive Statistics เกี่ยวข้องกับการวัด หรือการนับของการสังเกตวัตถุหรือตัวแปร ตัวอย่างได้แก่ การรวบรวมอาชีพประชากรตามรายได้ บันทึกรายงานดินฟ้าอากาศ เป็นต้น สถิติแบบนี้เป็นการรวบรวมข้อมูลหลายๆ อย่าง โดยเฉพาะการแยกแยะ เปรียบเทียบ และจัดลำดับเป็นหมวดหมู่

ส่วน Inferential Statistics เกี่ยวข้องกับสิ่งที่มองด้วยตาเปล่าได้ยาก แต่เป็นการพยายามใช้สถิติอธิบาย หรือทำนายผลลัพธ์ของข้อมูลที่ได้ออกมาบางส่วน และเป็นการพยายามที่จะใช้กฎเกณฑ์ของความน่าจะเป็น (Laws of Probability) เป็นเครื่องตัดสินความถูกต้อง หรือความสมเหตุสมผลของการทำนายนั้น ตัวอย่างของ Inferential Statistics ได้แก่ การทำนายเปรียบเทียบเกรดของนักเรียนกลุ่มหนึ่งอีกกลุ่มหนึ่ง หรือการตัดสินใจที่จะเอาสาเหตุของปัญหาอาชญากรรม วิทยุกับสาเหตุสิ่งแวดล้อมมาศึกษาหาเหตุผลซึ่งกันและกัน เป็นต้น

การใช้กราฟและตารางรายงานข่าวเชิงสถิติ

ปัจจุบันวงการหนังสือพิมพ์ได้ใช้กราฟและตาราง หรือรูปแบบกราฟิกอื่นๆ มาช่วยรายงานข่าวเชิงสถิติตัวเลขมากขึ้น เพราะการรายงานอย่างผิวเผิน นอกจากจะไม่ได้ให้ข้อเท็จจริงและไม่สร้างความน่าเชื่อถือแก่ผู้อ่านแล้ว หนังสือพิมพ์คู่แข่งที่รายงานได้ลึกซึ้งและน่าเชื่อถือกว่า อาจจะแย่งผู้อ่านไปเสียด้วย ดังนั้น การรายงานวิธีหนึ่งที่ได้ข้อเท็จจริงที่แม่นยำเที่ยงตรงกว่าวิธีอื่นได้แก่ การหาข้อมูลโดยการวิจัยเพราะคาดว่าตัวเลขสามารถให้ความน่าเชื่อถือกับผู้อ่านได้เสมอ

อีกสาเหตุหนึ่งมาจากวิทยาการทางด้านคอมพิวเตอร์ออกแบบกราฟิกได้พัฒนาก้าวหน้าขึ้นไปเรื่อยๆ อย่างไม่หยุดยั้ง ทำให้ผู้ใช้สามารถสร้างเครื่องมือประเภทกราฟและตาราง เพื่อช่วยรายงานข่าวได้อย่างรวดเร็ว ไม่ยุ่งยาก สลับซับซ้อน เหมือนในอดีต ดังนั้นจะพบว่าสื่อมวลชนทุกแขนงนำเอาภาพกราฟและตาราง รวมถึงกราฟิกรูปแบบอื่นที่ได้มาจากการสร้างสรรค์ด้วยคอมพิวเตอร์มานำเสนอในการรายงานต่อผู้รับสื่ออย่างมากมายมหาศาล

ในขณะที่เชื่อกันว่า การที่วงการสื่อสารนำเอารูปภาพประเภทกราฟและตารางมาเป็นเครื่องมือประกอบให้ผู้อ่านคือ กราฟและตารางจะช่วยจัดหน้าหนังสือพิมพ์ให้ดูสวยงาม ดึงดูดความสนใจ และน่าอ่านยิ่งขึ้น รวมถึงช่วยถ่วงน้ำหนักให้เกิดความสมดุลย์ในหน้าหนังสือพิมพ์ และช่วยผ่อนคลายสายตาของผู้อ่านหากต้องอ่านเฉพาะข่าวที่เป็นตัวอักษรเพียงอย่างเดียว

สอดคล้องกับความเชื่ออีกอย่างหนึ่งที่ว่า ข้อมูลที่แสดงโดยกราฟและตาราง จะช่วยเพิ่มความน่าอ่านของข่าวนั้นที่อาจเบื่อหน่ายได้หากรายงานเป็นเฉพาะตัวอักษรเพียงอย่างเดียว หรือยากเกินกว่าที่จะใช้ภาพถ่ายในการอธิบายข้อมูลประเภทสถิติตัวเลข

Tankard (1987) กล่าวว่า ปัจจุบันหนังสือพิมพ์มีแนวโน้มที่จะใช้กราฟเชิงสถิติมากยิ่งขึ้นกว่าเดิมในอดีต จะเห็นได้ว่าวงการหนังสือพิมพ์ได้หันมาใช้บรรดากราฟมาใช้แสดงข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Information) มากขึ้นกว่า 3-4 ปีที่แล้ว

White (1904) ให้ข้อสังเกตว่า “ตารางได้กระจายไปในทุกหน้าข่าวจากเดิมที่จำกัดอยู่เพียงเฉพาะในการรายงานข่าวตลาดหลักทรัพย์เท่านั้น” หนังสือพิมพ์ USA Today จะต้องมีการ์ฟและตารางประกอบเนื้อหาข่าวทุกชิ้นโดยจะอยู่ข้างล่างของข่าวหน้าหนึ่งแต่ละแขนงชั้นชื่อว่า “USA Snapshots” ซึ่งมีแนวโน้มที่จะใช้การ์ตูนและสีสันเข้ามาประกอบ โดยหนังสือพิมพ์จะใช้

การ์ตูนมาดึงดูดความสนใจและให้ความบันเทิง กราฟประเภทใหม่มีชื่อว่า “Graphoon” หรือ “Chrtoon”

นักสื่อสารมวลชนได้ดีพิมพ์หนังสือที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้กราฟมาประกอบ รายงานข่าวเชิงปริมาณที่น่าสนใจคือ แนะนำให้ผู้รับผิดชอบ หรือเกี่ยวข้องกับการสร้างกราฟให้ ชัด หรือเปลี่ยนแปลงวิธีการรายงานข่าวเชิงสถิติด้วยกราฟที่มีอยู่อย่างไม่ต้องตามสื่อต่างๆ ถึง 90 เปอร์เซ็นต์ ที่จัดอยู่ในประเภทของกราฟขยะ (Chartjunk)

Wainer (1980) ให้ข้อสังเกตว่า “การเพิ่มมิติของกราฟจะทำให้ผู้อ่านเกิดความสับสน มากยิ่งขึ้น” รวมถึง Tufte กล่าวเสริมว่า “การเพิ่มมิติที่หลอกตาเข้าไปจะก่อให้เกิดความยุ่งยาก ในการแปลความหมาย”

David (1992) กล่าวว่า หนังสือพิมพ์ USA Today สร้างประวัติกฎในการนำเอากราฟ และตารางมาใช้ประกอบบรรยายเนื้อหาข่าวไม่ว่าจะเป็นกราฟวงกลม หรือกราฟแท่ง พร้อมกับดัด แปลงให้มีเทคนิคด้วยการสร้างสีสัน และนำเอาภาพอื่นมารวมประกอบด้วย ทั้งนี้เนื่องจากข้อ สมมติฐานที่เชื่อกันว่า ผู้อ่านจำเป็นต้องได้ภาพบางอย่างมาช่วยอธิบายข่าวเพื่อให้เกิดความเข้าใจ

Kosslyn, Stephen and Mind (1980) กล่าวว่า นักหนังสือพิมพ์จะใช้กราฟและตารางจะ ต้องคำนึงถึงความสามารถในการสื่อข้อมูลของตัวกราฟและการจดจำข้อมูลของผู้อ่าน ในขณะที่ Pinker(1990) ให้ทัศนะไว้ว่า ผู้อ่านกราฟและตารางจะใช้แบบแผนข้อมูลในการสกัดเอาข้อมูลออก จากกราฟเชิงสถิติที่แตกต่างกันออกไป

Cleveland (1985) กล่าวว่า กราฟวงกลมจะมีแนวโน้มในการแปลความหมายได้ไม่ดีเท่า กับกราฟประเภทอื่น เพราะกายภาพที่ต้องเปรียบเทียบกับมุม และสัดส่วนที่แบ่งออกตามขนาด มุม ซึ่งทำให้เปรียบเทียบได้ไม่ดีเท่ากับกราฟแท่งที่มีจุดกำเนิดเดียวกันแต่มีความยาวของปลาย มุมแตกต่างกันที่มีลักษณะเป็นแท่ง

Ward (1992) ได้ทดลองเปรียบเทียบเนื้อหาข่าวเชิงสถิติที่ประกอบด้วยกราฟแท่ง เนื้อหาข่าว กับตาราง เนื้อหาข่าวกับกราฟแท่งตกแต่ง เนื้อหาข่าวกับล้อมกรอบ และเนื้อหาข่าวเพียงอย่าง เดียว พบว่า เนื้อหาข่าวกับล้อมกรอบมีคะแนนตอบถูกสูงสุดในด้านการจดจำข้อมูล จากงานวิจัย พบว่ากราฟจำเป็นที่จะต้องปรับให้ดูอ่านง่ายให้มากที่สุด

โดย Ward เสนอแนะว่า แม้ว่ากราฟจะมีส่วนช่วยดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน แต่กราฟอาจจะไม่ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจรายละเอียดได้ดีไปกว่าเนื้อหาเปล่าเพียงอย่างเดียวก็ได้ ซึ่งมีอยู่หลายสาเหตุด้วยกัน ประการหนึ่งคือ กราฟที่นำมาใช้ประกอบรายงานข่าวอาจเป็นกราฟที่สลับซับซ้อน หรือขาดหลักการใช้กราฟที่ดีเช่นเปรียบเทียบหน่วยที่ไม่เหมือนกัน จึงเสนอให้มีการสร้างกราฟด้วยรูปแบบที่เรียบง่ายที่สุด และกราฟมีส่วนดีก็คือ นอกจากจะช่วยรายงานข่าวได้ครบข้อความในพื้นที่อันจำกัดแล้ว ยังช่วยดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน รวมถึงเปลี่ยนข้อมูลตัวเลขที่น่าเบื่อให้อยู่ในรูปของกราฟที่ดูไม่น่าเบื่อ

Fider (1980) กล่าวว่า “ความต้องการกราฟแสดงข้อมูลตัวเลขที่เพิ่มมากขึ้น หนังสือพิมพ์ต้องการภาพที่เข้ามาช่วยสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น”

Utt, Sandra and Pasternack (1989) เปิดเผยว่า ความต้องการใช้กราฟและตารางมาช่วยรายงานข่าวเติบโตอย่างต่อเนื่อง จากการสำรวจกับหนังสือพิมพ์ 93 ฉบับที่มียอดจำหน่ายตั้งแต่ 25,000 ฉบับขึ้นไปในปี 1987 พบว่า 56.2 เปอร์เซ็นต์ จะใช้กราฟข้อมูลในการรายงานข่าวหน้าหนึ่ง

ในขณะที่ Garneau (1988) เชื่อว่า เมื่อถึงปี 2000 จะมีการนำเอากราฟมาใช้ตามหน้าหนังสือพิมพ์มากถึง 90 เปอร์เซ็นต์

Turnball, Arthur and Baird (1975) กล่าวว่า การที่จะเข้าใจสิ่งที่สลับซับซ้อนอาจสูญเสียข้อมูลไปพร้อมกับตัวอักษร แต่จะถูกอธิบายได้เข้าใจและเห็นภาพ ถ้ามีเครื่องมือช่วย ซึ่งในข้อมูลประเภทสถิติตัวเลขก็คือ กราฟและตารางที่วาดขึ้นมานั่นเอง

Stark and Hollander (1990) ให้ทัศนะว่า กราฟน่าจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจข้อมูลที่อยู่ในรูปของสถิติ ไม่ว่าจะเป็นกราฟ ตาราง หรือแผนภูมิโครงสร้างก็ตาม โดยในงานวิจัยของเขาพบว่า เมื่อนำกราฟมาช่วยประกอบรายงานข่าวเครื่องบันทึกจะช่วยให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจ และจดจำโดยวัดได้จากการตอบคำถามที่ให้ไปมากกว่าข่าวที่ไม่มีกราฟและตารางประกอบ

เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Baxter and others (1978). พบว่า รูปถ่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่มีขนาดใหญ่ ที่นำมาประกอบรายงานข่าวจะช่วยให้ผู้อ่านเกิดความจำข้อมูล เนื่องจากรูปภาพขนาดใหญ่เหล่านี้จะทำให้ผู้อ่านหยุดมาดู คิด และจดจำข้อมูลเข้าไปในสมองถัดมา

อย่างไรก็ตาม Vernon (1953) พบว่า ถึงแม้ว่ารูปจะทำให้ผู้อ่านสนใจที่จะมาอ่านมากขึ้น แต่ก็ไม่ได้มีหลักประกันที่ยืนยันแน่ชัดว่า จะช่วยให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจมากขึ้น เช่นเดียวกันกับ Wainer (1980, อ้างแล้ว) กล่าวว่า ความเป็นจริงคือเมื่อสายตาของผู้อ่านสะดุดอยู่กับสิ่งใด อาจจะไม่เป็นผลดี เนื่องจากมีผู้อ่านจำนวนมากมีพฤติกรรมจะอ่านเฉพาะกราฟโดยไม่ยอมเข้าไปอ่านเนื้อหาจริงในเรื่องเลย

Vernon (1951, อ้างแล้ว) พบว่า บ่อยครั้งที่ผู้อ่านจะไม่จดจำรายละเอียดของเนื้อหาที่ได้อ่านอะไรไปแล้วบ้าง เมื่อเนื้อหานั้นมีกราฟและตารางประกอบช่วยรายงานข่าว ทำให้ความถูกต้องในการระลึกข้อมูลลดลง สวนทางกับการรายงานข่าวด้วยเนื้อหารายละเอียดเพียงอย่างเดียว จะมีความราบรื่นกว่าและปะติดปะต่อเรื่องราวได้ดีกว่าเมื่อมีกราฟประกอบข่าว

ในการทดลองของ Vernon ยังพบข้อมูลบางประการว่า เมื่อนำตาราง หรือกราฟมาประกอบเนื้อหาที่รายงานเป็นตัวอักษรประมาณ 400 คำ ความถูกต้องของการจดจำข้อมูลจะลดลงเมื่อเทียบกับข่าวที่รายงานในรูปตัวอักษรเพียงอย่างเดียว ซึ่งจะมีการจดจำที่ราบรื่นไม่สะดุดได้มากกว่า เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Ward (1992, อ้างแล้ว) ที่ระบุว่า ไม่อาจรับประกันได้ว่าหากนำเอากราฟและตารางมาช่วยในการรายงานข่าวเชิงสถิติแล้วจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น เขาได้ทำการวิจัยเชิงทดลองเรื่อง "The Effectiveness of Sidebar Graphics" ซึ่งศึกษาถึงผลของการนำกราฟฟิครูปแบบต่างๆ มาใช้ในหนังสือพิมพ์ โดยทดลองกับนักศึกษามหาวิทยาลัย และใช้เครื่องมือในการวิจัยที่ได้กำหนดรูปแบบของกราฟฟิคประกอบข่าว 5 แบบคือ

แบบที่ 1 เนื้อหากับแผนภูมิ (กราฟแท่ง)

แบบที่ 2 เนื้อหาข่าวกับตาราง

แบบที่ 3 เนื้อหาข่าวกับแผนภูมิที่ได้รับการตกแต่งโดยกราฟฟิค

แบบที่ 4 เนื้อหาข่าวกับบทความ

แบบที่ 5 เนื้อหาข่าวเพียงอย่างเดียว

ผลการวิจัยปรากฏอันดับในการสร้างความเข้าใจของกราฟฟิค ดังนี้

อันดับ 1 เนื้อหาข่าวกับแผนภูมิ (แบบที่ 1)

อันดับ 2 เนื้อหาข่าวกับตาราง (แบบที่ 2) และเนื้อหาข่าวเพียงอย่างเดียว (แบบที่ 5)

อันดับ 4 เนื้อหาข่าวกับแผนภูมิที่ได้รับการตกแต่งโดยกราฟฟิค (แบบที่ 3)

อันดับ 5 เนื้อหาข่าวกับบทความ (แบบที่ 4)

จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า เนื้อหาข่าวกับบทความ (แบบที่ 4) เป็นการใช้ตัวอักษรมาอธิบายตัวอักษรด้วยกัน ช่วยเพิ่มความเข้าใจให้กับผู้อ่านได้น้อยที่สุด ในขณะที่แผนภูมิซึ่งเป็นภาพวาด หรือภาพแสดงที่ไม่ได้รับตกแต่งโดยเทคโนโลยีกลับสามารถทำให้อ่านเข้าใจเนื้อหาข่าวได้ดีที่สุด แต่ที่น่าสังเกตก็คือ เนื้อหาข่าวเพียงอย่างเดียว (แบบที่ 5) บางครั้งสามารถอ่านได้เข้าใจง่ายกว่าอ่านเนื้อหาข่าวกับแผนภูมิที่ได้รับการตกแต่งด้วยกราฟฟิก (แบบที่ 3)

ตามความคิดของ Stark and Hollander (1990, อ้างแล้ว) กล่าวว่า “กราฟฟิกเช่นกราฟและตารางน่าจะช่วยให้อ่านเกิดความเข้าใจข้อมูลรายละเอียดได้มากกว่าเดิม ไม่ว่าข้อมูลประเภทนั้นจะอยู่ในรูปของสถิติประเภทใดก็ตาม”

แต่อย่างไรก็ตาม จากผลการวิจัยข้างต้นชี้ให้เห็นว่าการใช้ภาพประกอบสามารถช่วยสร้างความเข้าใจแกผู้อ่านได้ ดังนั้น จึงไม่ควรเสนอเนื้อหาข่าวที่ยุ่งยาก เยิ่นเย้อและสับสน แต่ควรนำเสนอข่าวที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้ามีการอธิบายเหตุผลในการเสนอข่าวด้วยการใช้ข้อมูลทางสถิติและภาพประกอบจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น (Turnbull, 1975 อ้างใน Douglas Ward, 1992, อ้างแล้ว)

อย่างไรก็ดี แม้ว่าจะมีการใช้กราฟและตาราง เป็นเครื่องมือประกอบรายงานข่าวเชิงสถิติ ตัวเลขมากขึ้น วงการสื่อสารมวลชนก็ยังมีความเห็นที่แตกแยกเป็นสองแนวคิด คือ ฝ่ายแรกเชื่อกันว่ากราฟและตารางจะช่วยให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจ (Help to understand) เนื้อหาข่าวเชิงสถิติมากขึ้น ในขณะที่อีกฝ่ายหนึ่งกลับเห็นขัดแย้งกันว่า กราฟและตารางจะทำให้การอ่านเนื้อหาข่าวที่บรรยายเป็นตัวเลขและอักษรลดน้อยลงเนื่องจากผู้อ่านหยุดความสนใจอยู่ที่กราฟและตารางเพียงโดยไม่สนใจเนื้อหาส่วนอื่น (Interrupt) เพราะเนื้อหาในส่วนกราฟและตารางไม่ได้แสดงรายละเอียดทั้งหมดเหมือนกับการรายงานข่าว หากแต่เป็นเพียงเครื่องมือรองที่ “ช่วย” เพิ่มสมรรถภาพในการรับรู้ เข้าใจ และจดจำ เนื้อหาข่าวหลักเท่านั้น

ดังนั้นงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยพยายามที่หาความแตกต่างในการรับรู้ เข้าใจ และจดจำ เนื้อหาข่าวเชิงสถิติ ระหว่าง เนื้อหาข่าวที่มีกราฟหรือตารางเป็นเครื่องมือช่วยประกอบรายงานการรายงานข่าวเชิงสถิติกับการรายงานข่าวเชิงสถิติที่เฉพาะตัวอักษรกับตัวเลขเพียงอย่างเดียว อย่างไรก็ตามจะทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจ และจดจำ ตัวเนื้อหา ได้ดีกว่า ในเนื้อหาเดียวกันซึ่งผ่านกระบวนการปรับรูปแบบการเขียนใหม่ให้กระชับ ตรงประเด็น จัดเป็นหมวดหมู่ ไม่เยิ่นเย้อ ว่าถ้า

เป็นในลักษณะดังกล่าวเช่นนี้ กราฟและตารางจะยังมีความเชื่ออยู่เหมือนเดิมว่าจะช่วยในการรับรู้ เข้าใจ และจดจำ ได้ดีเหมือนเดิมหรือเปล่า

อย่างไรก็ตาม Tufte (1983) ชี้ให้เห็นว่า ไม่ว่าแนวความคิดซีกใดจะเป็นฝ่ายถูกต้อง ก็ต้องยอมรับอยู่อย่างหนึ่งว่า สื่อมวลชนแขนงหนังสือพิมพ์จะผลิตกราฟิก ซึ่งรวมถึงกราฟและตารางออกมาช่วยรายงานข่าวต่อสาธารณชนชาวโลกเป็นจำนวนราว 900 พันถึง 2 ล้านล้านชิ้นในแต่ละปี ซึ่งชี้ให้เห็นถึงกระแสค่าความนิยมของการนำกราฟและตารางมาช่วยประกอบรายงานข่าวเชิงสถิติตัวเลข

ในงานวิจัยชิ้นเดียวกันยังพบอีกว่า หนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งจะมีกราฟิกเฉลี่ยประมาณ 31.56 ชิ้น และจะมีกราฟิก 1 ชิ้นทุก 17.48 หน้า การวิเคราะห์ถึงการกระจายของกราฟิกในหนังสือพิมพ์ก็พบว่า กราฟิกจะอยู่ในข่าวทั่วไป 58.4% อยู่ในส่วนของธุรกิจ 27.6% ในส่วนเฉพาะส่วนต่างๆ เช่น ส่วนบันเทิง อาหาร สังคม และสังคม มีกราฟิก 10.1% และในส่วนกีฬาอีก 3.9% ส่วนด้านการใช้สีสันก็พบว่า 87.5% ของกราฟิกใช้สีขาว-ดำ

ดลฤดี พิเศษฐการ (2540, อ้างแล้ว) ได้วิเคราะห์เนื้อหาจากหนังสือพิมพ์ 8 ฉบับ ได้แก่ มติชน สยามรัฐ ไทยรัฐ เดลินิวส์ ผู้จัดการรายวัน กรุงเทพธุรกิจ สยามกีฬารายวัน และโลกกีฬารายวัน ในปี พ.ศ. 2538 พบว่า หนังสือพิมพ์รายวันมีรูปแบบและปริมาณการใช้ข้อมูลทางสถิติประกอบการเสนอเนื้อหาแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นการเปรียบเทียบระหว่างหนังสือพิมพ์คุณภาพกับหนังสือพิมพ์ปริมาณ หรือระหว่างหนังสือพิมพ์เนื้อหาทั่วไปกับหนังสือพิมพ์เฉพาะด้าน ทั้งนี้รวมไปถึงเนื้อหาข่าวกับเนื้อหาอื่นซึ่งมีรูปแบบและปริมาณการใช้ข้อมูลทางสถิติที่แตกต่างกันด้วย

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างหนังสือพิมพ์คุณภาพและหนังสือพิมพ์ปริมาณแล้ว จะพบว่า การใช้ข้อมูลทางสถิติประกอบการนำเสนอเนื้อหาที่มีความแตกต่างกันนั้น หนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ประเภทนิยมใช้ข้อมูลทางสถิติในรูปแบบบรรยายมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากการเสนอเนื้อหาข่าวเป็นการเสนอเนื้อหาที่กระชับ และรวดเร็ว ตามคุณสมบัติของข่าว ซึ่งการใช้ข้อมูลทางสถิติโดยการบรรยายจะช่วยให้เนื้อหาข่าวมีทั้งความสมบูรณ์ทั้งการเสนอข่าวได้จับใจ และมีหลักฐานอ้างอิง

ส่วนการใช้ข้อมูลทางสถิติอีก 3 รูปแบบคือ ตาราง กึ่งบรรยายกึ่งตาราง และแผนภูมิ พบว่า หนังสือพิมพ์ปริมาณใช้รูปแบบตารางมากกว่า ในขณะที่หนังสือพิมพ์คุณภาพใช้รูปแบบกึ่ง

บรรยายกึ่งตารางมากกว่า สำหรับรูปแบบแผนภูมินั้น หนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ประเภทใช้ในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน

จากผลการศึกษาจะสังเกตได้ว่า รูปแบบของข้อมูลทางสถิติที่หนังสือพิมพ์รายวันนิยมใช้มากที่สุด ได้แก่ บรรยาย ซึ่งเป็นรูปแบบที่ง่ายที่สุด เหมาะสมกับเนื้อหาที่มีข้อมูลทางสถิติน้อย และไม่ยากจนเกินไป เช่น ในข่าวทั่วไปที่มักมีเนื้อหาในการเสนอเพียงประเด็นเดียว และนำตัวเลขที่เป็นข้อมูลสถิติอธิบายปนไปกับเนื้อหาข่าวได้ทันทีเพราะดังที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า ข่าวเป็นการรายงานเพื่อให้ผู้อ่านได้รับรู้ โดยยึดหลักความใหม่ สด ทันสมัย ซึ่งการใช้รูปแบบบรรยายนับเป็นวิธีที่ง่ายที่สุด ใช้เวลาน้อยที่สุด จึงเหมาะสมที่สุดต่อการนำรูปแบบดังกล่าวมาใช้ประกอบการเสนอข่าว

ส่วนเนื้อหาที่ยาก ลึก หรือต้องการเสนอรายละเอียด มักนำข้อมูลทางสถิติมาใช้ในรูปแบบของตาราง กึ่งบรรยายกึ่งตารางและแผนภูมิเช่นการใช้รูปแบบกึ่งบรรยายกึ่งตารางในการรายงานผลการแข่งขันกีฬา หรือการรายงานการซื้อขายหลักทรัพย์ในหนังสือพิมพ์เศรษฐกิจ อันเป็นหนังสือพิมพ์เฉพาะด้านที่มุ่งเสนอข่าวในเชิงลึก เพราะถึงแม้ว่ารูปแบบกึ่งบรรยายกึ่งตารางจะมีลักษณะคล้ายกับบรรยาย แต่ก็มีการจัดหมวดหมู่ให้อ่านได้ง่ายขึ้น

ส่วนรูปแบบตารางก็เหมาะสมสำหรับเนื้อหาที่มีข้อมูลทางสถิติที่มีจำนวนมาก หรือซ้ำกัน โดยมีเส้นจัดแบ่งให้เป็นระเบียบ หรือรูปแบบแผนภูมิ โดยเฉพาะกราฟ ก็ยังเป็นรูปแบบที่ดึงดูดใจสามารถช่วยให้ผู้อ่านเปรียบเทียบข้อมูลได้ง่าย เห็นแนวโน้มและความสัมพันธ์ของข้อมูล รวมทั้งทราบลักษณะเด่นที่สำคัญของข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและชัดเจนยิ่งขึ้นอีกด้วย

นอกจากนี้ รูปแบบตาราง กึ่งบรรยายกึ่งตาราง หรือแผนภูมียังนิยมใช้ในเนื้อหาอื่น ได้แก่ บทความ สารคดี คอลัมน์ และอื่นๆ เพราะเนื้อหาดังกล่าวมักเป็นการนำเสนอข้อมูลที่มีรายละเอียดมาก ยากต่อความเข้าใจ หรือต้องใช้ข้อมูล หรือหลักฐานอ้างอิง เพื่อสนับสนุนความคิดเห็นให้ผู้อ่านเข้าใจ เกิดความคิดคล้ายตามจากการนำเสนอข้อมูลทางสถิติในการประกอบเนื้อหานั้นๆ

ทางด้านปริมาณการใช้ข้อมูลทางสถิติประกอบการนำเสนอ ระหว่างเนื้อหาข่าวและเนื้อหาอื่น พบว่า เนื้อหาเสนอในการนำเสนอเพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจ หรือชักนำให้ผู้อ่านรู้สึกคล้ายตาม

อย่างไรก็ดี หนังสือพิมพ์เนื้อหาทั่วไปมีการนำเสนอเนื้อหาหลากหลาย ทำให้การใช้ข้อมูลทางสถิติกระจายไปยังเนื้อหาข่าวและเนื้อหาอื่นทุกชนิด อันเป็นการสนับสนุนแนวคิดเกี่ยวกับข้อมูลทางสถิติที่ว่า ข้อมูลทางสถิติเป็นประโยชน์และสามารถประยุกต์ใช้กับการดำเนินชีวิตและการทำงานได้อย่างกว้างขวาง

ในขณะที่การใช้กราฟและตารางมีประเภทย่อยจะส่งผลกระทบต่อทำความเข้าใจที่ต้องการจะสื่อไปยังผู้อ่านคลาดเคลื่อนไปจากเดิม นักวิจัยทางด้านสื่อสารมวลชนจึงเรียกร้องให้ผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบ หรือเกี่ยวข้องกับการนำกราฟและตารางมาใช้ประกอบรายงานข่าวเชิงสถิติตระหนักถึงความสามารถ ประสิทธิภาพ และข้อจำกัดในการถอดรหัสข้อมูลที่เป็นตัวเลขของกลุ่มผู้อ่านที่แตกต่างกันกันว่าถนัดที่จะจดจำภาพทางสายตา (Eye-minded) หรือจดจำด้วยคำพูด (Word-minded) ได้ดีกว่ากัน

ข่าวกับการวิจัย (News and Research)

สมหมาย ปาริจฉัตต์ (อ้างใน อ้ออ่าน วุฒฒิกกรรมรักษา, 2536). ว่า งานวิจัยจัดว่าเป็นข่าวหรือสามารถนำเสนอเป็นข่าวได้ หากมีคุณสมบัติของความเป็นข่าวอยู่ในงานวิจัยชิ้นนั้นๆ หรือเป็นงานวิจัยที่มีคุณค่าของข่าวนั้นเอง

จากการนำหลักการองค์ประกอบของข่าวไปพิจารณางานวิจัยก็จะพบว่า มึงงานวิจัยเป็นจำนวนมากสามารถนำมาเสนอเป็นข่าวได้โดยตรง หรือนำมาสนับสนุนทำให้ข่าวเกิดความน่าเชื่อถือ มีความสมบูรณ์มากขึ้น ทั้งนี้พิจารณาจากคุณสมบัติองค์ประกอบพื้นฐานเบื้องต้นของข่าวที่สามารถสื่อความหมายแก่ผู้รับสารรับรู้ได้ว่า ใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ และอย่างไร แล้วงานวิจัยแต่ละชิ้นมีองค์ประกอบดังกล่าวอยู่ในตัวของมันเอง

นั่นคือ มีนักวิชาการ หรือนักวิจัย ทำการวิจัยในเรื่องอะไร เมื่อไหร่ ที่ไหน ผลของการวิจัยพบข้อเท็จจริงตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้อย่างไร เพียงองค์ประกอบพื้นฐานเบื้องต้นนี้เป็นคำตอบที่ชัดเจนแล้วว่างานวิจัยมีองค์ประกอบของความเป็นข่าวเพียงพอ

หากนำหลักการคุณค่าของข่าวมาประกอบการพิจารณางานวิจัยด้วยจะพบว่า มีงานวิจัยเป็นจำนวนมากที่มีคุณค่าของความเป็นข่าวครบถ้วน ไม่ว่าจะเป็นความน่าสนใจ ความแปลกใหม่ ความใกล้ตัว ความขัดแย้ง ความผิดปกติ งานวิจัยที่มีคุณสมบัติดังกล่าวนี้มีเป็นจำนวนมาก

ในการนำเสนอข่าวจากการวิจัย หรืองานวิจัยที่ผู้อื่นเป็นผู้วิจัย แหล่งที่มา (Source) ที่สำคัญได้แก่ หน่วยงานทางวิชาการในสถาบันการศึกษา องค์กรของรัฐและเอกชน นิตยสาร วารสารที่ตีพิมพ์ออกเป็นประจำขององค์กรต่างๆ เหล่านั้นแต่เผยแพร่อยู่ในวงจำกัด ขณะที่เนื้อหาจากผลการวิจัยที่มีคุณค่าน่าสนใจ จึงเป็นการระดมของสื่อมวลชนนำมาเสนอเป็นข่าวเผยแพร่ออกไปในวงกว้างเพื่อประโยชน์แก่สังคมโดยรวม

ทั้งนี้หนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่มีความพร้อมและสามารถทำการวิจัยในประเด็นปัญหาต่างๆ ด้วยกลไก หน่วยงานฝ่ายวิจัยของหนังสือพิมพ์เอง แล้วนำมาเสนอเป็นข่าวใหม่ หรือสนับสนุนข่าวที่เกิดขึ้นแล้วให้มีความสมบูรณ์น่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนการนำเสนอสามารถทำได้ทั้งในรูปของข่าว บทรายงาน สารคดี บทสัมภาษณ์ ซึ่งมีสถิติตัวเลข แผนผัง กราฟ รูปภาพ เป็นองค์ประกอบให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น ในขั้นตอนของการนำเสนอข่าวจากงานวิจัย มีสิ่งที่จะต้องคำนึงบางประการคือ ลักษณะของงานวิจัยจะมีความเป็นงานทางวิชาการเป็นสำคัญ การใช้ภาษาบ่อยครั้งเป็นภาษาทางเทคนิค เข้าใจยาก ผู้สื่อข่าวต้องทำความเข้าใจในเรื่องนี้ให้ครบถ้วนและเขียนออกมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย กระชับจับประเด็นให้ถูกต้อง นำเสนอให้เกิดความน่าสนใจกับผู้อ่านข่าว ไม่เกิดความน่าเบื่อหน่ายจากภาษาทางวิชาการ หรือทางราชการ ที่เต็มไปด้วยสถิติ ตัวเลข ข้ออ้างอิง หรือเชิงอรรถมากจนเกินความจำเป็น ทำให้ผู้อ่านเลิกสนใจข่าวนี้ไปก่อนเวลาอันสมควร

การสื่อสารด้วยภาพ

การสื่อสารด้วยภาพมีความสำคัญในวงการสื่อสารมวลชนเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากภาพเป็นสื่อที่เกี่ยวข้องพันแทบทุกด้านของสื่อมวลชนและสะท้อนให้เห็นได้อย่างชัดเจนในชีวิตประจำวันของมนุษย์ทุกยุคทุกสมัยและทุกชาติภาษา ดังคำพังเพยที่ว่า “สิบปากว่าไม่เท่าตาเห็น” หรือสุภาษิตจีนที่ว่า “ภาพเดียวมีค่ามากกว่าคำพูดพันคำ” ซึ่งมักจะนำมากล่าวในโอกาสต่างๆ ย่อมสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้ภาพมาสื่อความหมาย

เมื่อพิจารณาคำว่า “การสื่อสารด้วยภาพ” (Visual Communication) หมายถึง การสื่อสารที่ผู้รับสารจะเห็นได้ทางตา ตามความหมายนี้ กระบวนการสื่อสารที่ทำให้เนื้อหาข่าวสารรูปแบบใดก็ตามสามารถที่จะไปถึงผู้รับได้โดยใช้สายตามองเป็นหลักแล้วยอมเป็นการสื่อสารด้วยภาพได้ทั้งสิ้น

การสื่อสารด้วยภาพโดยทั่วไปจึงหมายถึง การสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้รหัสภาพ (Iconic) หรือสัญลักษณ์เป็นตัวนำสาร ซึ่งบางครั้งภาพนั้นก็จำเป็นต้องใช้ภาษาเขียนควบคู่ไปด้วย เพื่อช่วยให้ภาพสื่อความหมายได้ดียิ่งขึ้น ส่วนการผสมผสานระหว่างภาพกับสัญลักษณ์ที่จะช่วยสื่อความหมายได้ดีมีประสิทธิผลเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับผู้รับสาร หรือผู้ดูว่าจะเข้าใจความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้กันนั้นได้เพียงใดด้วย เช่น ภาพโฆษณาเครื่องดื่มบางชนิดที่แพร่หลายทั่วโลก แม้จะไม่เขียนข้อความกำกับไว้แต่อย่างใด ผู้พบเห็นไม่ว่าจะเป็นชาติใด ภาษาใดก็ย่อมที่จะเข้าใจได้ แต่ภาพเดียวกันหากเขียนข้อความลวดลายเป็นภาษาไทยกำกับย่อมจะมีชาวต่างชาติจำนวนมากที่ไม่สามารถเข้าใจความหมายนั้นได้

กล่าวโดยสรุปการสื่อสารด้วยภาพเป็นการสื่อสารในรูปของกราฟิก ซึ่งเป็นกระบวนการส่งเนื้อหาทั้งการเขียน การวาด หรือวิธีการใช้ภาพ เพื่ออธิบายเนื้อหานั้นไปยังผู้รับจำนวนมาก โดยอาจจะผ่านทางสื่อประเภทสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หนังสือโปสเตอร์ แผ่นประกาศ ป้ายโฆษณา เป็นต้น หรือผ่านทางสื่อไฟฟ้า เช่น ภาพยนตร์ ภาพทัศน์ สไลด์ ฟิล์มสตริป เป็นต้น แต่จะเห็นได้ว่า ภาพที่ส่งไปยังผู้รับนั้นสามารถจะส่งผ่านสื่อต่างๆ ได้หลายประเภท บางประเภทผู้รับสารสามารถที่จะรับ หรือมองเห็นได้ทันที แต่ภาพอีกบางประเภทที่ผู้รับจำเป็นต้องมีสื่ออื่นมาใช้สำหรับเป็นอุปกรณ์ช่วยด้วย

การสื่อสารด้วยภาพมีความสำคัญเพียงใดนั้นอาจศึกษาได้จากวิวัฒนาการของการใช้ภาพสัญลักษณ์สำหรับเป็นสื่อถ่ายทอดความคิดและข่าวสารของมนุษย์ยุคต่างๆ นับตั้งแต่สมัยดึกดำบรรพ์เป็นต้นมา แม้มนุษย์จะได้รู้จักภาษาพูดกันอยู่ตลอดเวลาแล้วก็ตาม แต่ภาพก็เป็นการสื่อสารเพียงวิธีเดียวที่คงทนถาวรก่อนที่จะมีการพัฒนาเป็นภาษาเขียนสำหรับใช้สื่อความหมายกันอย่างในปัจจุบัน

แม้มนุษย์จะได้รู้จักกับตัวหนังสือกันตลอดมาแล้วก็ตาม แต่ภาพก็ยังถูกนำมาใช้ควบคู่ไปกับการใช้ตัวหนังสือด้วยเสมอ ไม่ว่าจะเป็นเพื่อถ่ายทอดความคิดโดยตรง หรือเพียงเพื่อความสวยงาม

เพียงอย่างเดียว ปัจจุบันได้มีการใช้ภาพอย่างกว้างขวางแทบทุกสาขาอาชีพ อย่างยิ่งในด้านการศึกษาดวยแล้วภาพนับว่ามีบทบาทต่อการให้การเรียนรู้และรับรู้ทุกระดับ

ในแง่ของการสื่อสารด้วยการใช้ภาพจึงกล่าวได้ว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากทุกแขนงการสื่อสารมีการใช้ภาพอยู่ให้เห็นหลายประเภทไม่ว่าจะเป็นภาพถ่าย ภาพสัญลักษณ์ ภาพเขียน ซึ่งบางครั้งก็ใช้ภาพในลักษณะนามธรรม และบางครั้งก็แปลงตัวเลข หรือข้อมูลเชิงสถิติเพื่อเสนอข้อมูลให้อยู่ในลักษณะของรูปภาพ แต่การเสนอเนื้อหาข่าวสารด้วยภาพจำเป็นต้องพิจารณาถึงผู้รับสารให้ดีว่ามีความสามารถที่จะรับรู้และเข้าใจความหมายของภาพที่เสนอไปมากน้อยเพียงใด

หทัย ดันหยง (2528) ได้แบ่งภาพประกอบรายงานข่าวหนังสือพิมพ์ไว้เป็น 3 ลักษณะคือ ภาพถ่าย ภาพเขียน และภาพแสดง

ภาพถ่าย เป็นภาพที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นจริง แต่ก็ไม่ละเอียดทุกแง่ทุกมุม ส่วนภาพเขียน มักเป็นการนำมาใช้เพื่อทดแทนภาพถ่าย โดยการใช้ลายเส้นในการอธิบายรายละเอียดของภาพ

สำหรับภาพแสดงนั้น นับว่าเป็นภาพที่มีบทบาทมากในปัจจุบัน เพราะให้ข้อมูล ข้อเท็จจริงต่างๆ ที่ทำให้นางสื่อนั้นกระจางชัดยิ่งขึ้น ซึ่งหากจะนับว่าภาพแสดงเป็นภาพเขียนประเภทหนึ่งก็ได้ ภาพแสดงนี้บางครั้งใช้ภาพถ่าย หรือภาพเขียนมาดัดแปลงใหม่ และใช้เครื่องหมาย ลายเส้น สัญลักษณ์ ตัวเลขต่างๆ เข้าไปผสมผสานให้รายละเอียดเพิ่มขึ้น มักใช้ในการแสดงปริมาณเปรียบเทียบ เช่น ตาราง สถิติ และกราฟ

Martin Keene (1993) กล่าวว่า งานด้านสื่อสารมวลชน โดยเฉพาะสื่อมวลชนประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ การถ่ายภาพเป็นส่วนประกอบสำคัญในหน้าหนังสือพิมพ์ เราเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ในการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์นั้นมีการเสนอข่าวอยู่ด้วยซึ่งภาพถ่ายที่นำมาประกอบกับการรายงานข่าวนั้นจะทำให้ผู้อ่านมองเห็นถึงผู้คนและสถานที่เกิดเหตุ รวมทั้งเวลาด้วย ซึ่งถ้าจะมองให้ชัดเจนขึ้นจะพบว่า ในหน้าหนังสือพิมพ์มีตัวหนังสือเป็นพระเอก และจะมีภาพถ่ายเป็นตัวประกอบ ดังนั้น ภาพถ่ายจึงนับเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ข่าวดูเป็นจริงเป็นจัง มีคุณค่าของความเป็นข่าวสูงขึ้น และยังทำให้หน้าตาของหนังสือพิมพ์ดูสวยงามขึ้น

ภาพถ่ายที่ใช้ในหน้าหนังสือพิมพ์นั้นสามารถดึงดูดความสนใจของผู้อ่านได้เป็นอย่างดี เมื่อใครเห็นก็ต้องหยิบดู อาจจะไม่อ่านหนังสือพิมพ์แต่ก็ซื้อหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น ที่สำคัญคือ ภาพถ่ายที่นำมาประกอบกับการรายงานข่าวสามารถสร้างความเชื่อถือให้กับหนังสือพิมพ์ได้อีกด้วย

ภาพถ่ายสามารถบอกเรื่องราวต่างๆ โดยที่ผู้อ่านดูภาพก็เข้าใจ เช่นเดียวกับการอ่านตัวหนังสือ โดยเฉพาะภาพข่าว ซึ่งมีลักษณะเพื่อนำเสนอข่าวสารด้วยแล้ว เป็นภาพที่แสดงได้ชัดเจนว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร และอย่างไร แม้บางครั้งอาจจะเสนอรายละเอียดไม่ครบทุกประการ แต่ก็สามารถอธิบายเพิ่มเติมโดยใช้คำบรรยายภาพได้

Arnold (1981) ได้แบ่งภาพออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. ภาพเหตุการณ์หรือภาพที่เกิดขึ้น คือ ภาพที่ถ่ายจากเหตุการณ์จริง ซึ่งช่างภาพต้องมีความคล่องตัวที่จะบันทึกภาพให้น่าสนใจ
2. ภาพที่ต้องเตรียมไว้ล่วงหน้า หรือภาพที่นำมาจากแฟ้มภาพ ภาษาคนทำหนังสือพิมพ์เรียกว่า “ภาพลักไก่” เป็นภาพที่ไม่ได้ถ่ายจากที่เกิดเหตุ เพราะลักษณะความสำคัญของข่าวบางชิ้นไม่ได้เป็นเหตุการณ์ แต่เป็นข่าวที่ได้จากการสัมภาษณ์ ส่วนใหญ่เป็นข่าวการเมือง ฝ่ายภาพจึงต้องนำมาจากแฟ้มภาพ ส่วนใหญ่เป็นภาพบุคคล นอกจากนี้ยังอาจหมายถึงภาพที่ช่างภาพนัดหมายถ่ายภาพไว้ล่วงหน้า หรือมีการจัดเตรียมภาพในห้องปฏิบัติการถ่ายภาพ ทำการตกแต่งภาพบนคอมพิวเตอร์
3. ภาพกราฟิก เป็นภาพอื่นๆ ที่ไม่ใช่ภาพถ่าย เช่น ภาพสเก็ตช์ ภาพการ์ตูน ภาพลายเส้น ภาพแผนภูมิ กราฟต่างๆ หรืออาจรวมถึงภาพที่ได้มาจากการใช้คอมพิวเตอร์สร้างอีกด้วย

ดังจะเห็นได้ว่า แม้จะมีผู้แบ่งประเภทภาพออกมาเช่นไร ก็จะมีภาพรวมอยู่ด้วยทุกกรณีไป ในขณะที่งานวิจัยชิ้นนี้จะมุ่งศึกษาถึงประสิทธิผลของกราฟที่ปรากฏตามหน้าหนังสือพิมพ์บ่อยครั้งที่สุด 4 ประเภทโดยยึดเอางานวิจัยของ Smith and Hajjash (1988) ที่ศึกษาเรื่อง ความถี่ของกราฟที่ใช้ประกอบข้อมูลของหนังสือพิมพ์ในสหรัฐจำนวน 30 ฉบับเป็นเกณฑ์ ซึ่งพบว่า กราฟที่ใช้กันมากที่สุดคือ กราฟแท่ง คิดเป็นสัดส่วน 45.6 เปอร์เซ็นต์ รองลงมาได้แก่ ตาราง 17.1 เปอร์เซ็นต์ กราฟเส้น 11.1 เปอร์เซ็นต์ กราฟวงกลม 3.3 เปอร์เซ็นต์ และกราฟที่ใช้รูปแบบผสมผสานกัน 1.0 เปอร์เซ็นต์

การเลือกรับรู้และจดจำ

Gilbert and Schleuder (1990) กล่าวว่า ความสลับซับซ้อนของภาพมักจะถูกให้ค่านิยามไว้ว่าเป็นจำนวนข้อมูลที่ถูกแสดงในข้อมูล และลักษณะทางกายภาพที่ประกอบรายงานข้อมูล เป็นรายละเอียด แบบแผน และตัวเลข ซึ่งโดยธรรมชาติของมนุษย์แล้วจะไป โดยกล่าวว่า ถ้าเราเห็นว่าข้อมูลชุดนั้นมีความสำคัญไม่ว่าต่อการตัดสินใจ มนุษย์ก็จะเข้าไปจดจำข้อมูลชุดนั้นแม้ว่าจะอยู่ในลักษณะสลับซับซ้อนกว่าก็ตาม

Hogart and Choice (1987) ชี้ให้เห็นว่า มีปัจจัยหลัก 4 ประการที่ส่งผลต่อความสามารถในการจัดระเบียบข้อมูลที่มีอยู่อย่างจำกัดคือ 1. การรับรู้ข้อมูล 2. ธรรมชาติของการจัดระเบียบข้อมูล 3. ความสามารถในการจัดระเบียบ 4. ความทรงจำ

ประการแรกตามคำนิยามของ Hogart กล่าวว่า การรับรู้ข้อมูลไม่ใช่ความเข้าใจแต่เป็นการเลือกรับรู้ เมื่อคนเราต้องเผชิญกับข้อมูลจำนวนมาก ดังนั้นมนุษย์จึงต้องเลือกที่จะรับรู้ข้อมูล ซึ่งคนเราจะมีเหตุผลในการเลือกรับรู้แตกต่างกันออกไปเพื่อกลั่นกรองเอาข้อมูลที่คิดว่าตรงตามความต้องการของตนออกมาจากข้อมูลทั้งหมด

ประการที่สอง ตามความหมายธรรมชาติของการจัดระเบียบข้อมูล มนุษย์ไม่มีความสามารถที่จะรวบรวมข้อมูลเข้าพร้อมกันที่เดียวคราวละหลายๆ ในแต่ละคนจะมีการจัดลำดับข้อมูลเรียงก่อนหลังที่จะเลือกรับรู้ ซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะของมนุษย์แต่ละคน ตัวอย่างเช่น คนอาจใช้เกณฑ์เลือกให้ข้อมูลชิ้นแรกเป็นข้อมูลที่มีอิทธิพลต่อข้อมูลชิ้นที่ติดตามมา หรือมีผลต่อการแปลความหมายข้อมูลชิ้นถัดไป นอกจากนี้ มีหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่า คนเรามีแนวโน้มที่จะระลึกข้อมูลที่ปรากฏอยู่ชิ้นแรกและชิ้นสุดท้ายมากกว่าข้อมูลที่แสดงช่วงกลาง

ประการที่สาม คนเราจะใช้กระบวนการในการเข้าใจและจดจำด้วยความพยายามที่ไม่ใช้ความซับซ้อน แม้ว่าจะเป็นข้อมูลที่ซับซ้อน เพื่อลดความพยายามที่จะต้องจดจำ

ประการสุดท้าย คนเรามีความจำกัดในเรื่องการจดจำ ดังนั้นคนจึงมักจะใช้ประสบการณ์ความคุ้นเคยที่ผ่านมาในอดีตมาช่วยในการจำ เพื่อไม่ให้เป็นงานกิจลักษณะที่จะต้องจำ มนุษย์มีแนวโน้มที่จะลดปริมาณการนำเข้าข้อมูลเพื่อมาจดจำ

ในขณะที่ Kahneman (1973) กล่าวว่า ความพยายามในการจดจำถือเป็นงานทางด้านความคิดอย่างหนึ่ง แต่ว่าความทรงจำของมนุษย์มีอยู่อย่างจำกัด และบางข้อมูลผู้อ่านจะมีความต้องการมากกว่าข้อมูลประเภทอื่น ในขณะที่ข้อมูลบางประเภทถูกจัดให้เป็นประเภทต้องใช้ความพยายามในการจำสูง หรือมีความสลับซับซ้อน ซึ่งต้องใช้ความพยายามในการจดจำสูงกว่าข้อมูลที่เรียบง่าย

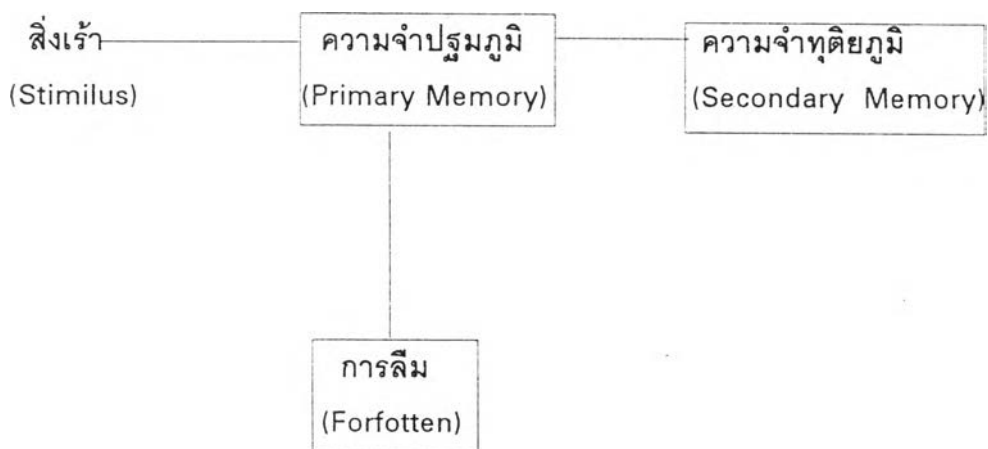
ประสิทธิภาพของความจำของมนุษย์

ไพบูลย์ เทวรักษ์ (2540) กล่าวว่า ผู้คนจำนวนมากประสงค์ที่จะจำบุคคล สิ่งของ และเหตุการณ์ต่างๆ เพื่อการสื่อสารสัมพันธ์กับผู้อื่น เพื่อความรู้ ความเข้าใจสภาพแวดล้อมและสังคม วัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา เพื่อบันทึกประสบการณ์และข้อมูลตามใจปรารถนา มีข้อมูลความรู้มากมายที่คนเราอยากจำ หรือที่เรียกว่า “พฤติกรรมภายใน (Covert behavior)” เป็นความในใจของคน เช่น ความรู้ ความคิด การตัดสินใจ และความจำ ฯลฯ โดยบุคคลผู้นั้นจะรู้อยู่แก่ใจตนเอง พฤติกรรมภายในเกี่ยวข้องกับความสามารถในการรับรู้ การเรียนรู้ การคิดแก้ปัญหาของคนซึ่งอาศัยข้อมูลความจำต่างๆ ถ้าคนจำอะไรไม่ได้เลย การรับรู้ การเรียนรู้ การคิดแก้ปัญหา การคิดตัดสินใจ และการติดต่อสื่อสารข้อมูลข่าวสารเกิดขึ้นได้ยากมาก

นานมาแล้ว Ebbinghaus (1850-1909, อ้างในไพบูลย์, 2540) ได้ศึกษาความจำของมนุษย์โดยใช้คำที่ไร้ความหมายทางภาษา (Nonsense Syllables) เขาให้ผู้รับการทดลองท่องจำคำไร้ความหมายเหล่านั้น ซ้ำแล้วซ้ำอีก จนกว่าผู้รับการทดลองจะจำคำไร้ความหมายที่กำหนดไว้ได้หมด ผลการทดลองสรุปได้ว่า การทำซ้ำ หรือการท่องจำช่วยให้คนจำสิ่งเร้า (คำไร้ความหมาย) แต่ทั้งนี้ ปริมาณข้อมูลความจำขึ้นอยู่กับเวลาที่คนทบทวนความจำคำไร้ความหมายนั้นๆ หนึ่งถ้าหากมีการเว้นช่วงเวลาในการท่องจำ ปริมาณความจำคำไร้ความหมายจะลดน้อยลง

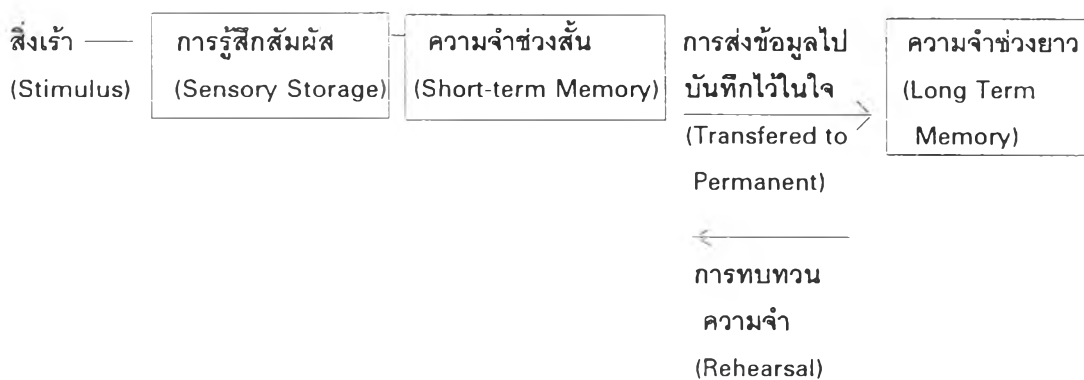
ต่อมานักจิตวิทยาพยายามศึกษาเรื่องความจำของมนุษย์ตามแนวคิดทฤษฎีต่างๆ เช่น William James (1890, อ้างในไพบูลย์, 2540, อ้างแล้ว) ได้เสนอเรื่องความจำปฐมภูมิ (Primary Memory) และความจำทุติยภูมิ (Secondary Memory) ซึ่งเสนอเป็นแผนภูมิดังนี้

ภาพที่ 3 แสดงรูปแบบกระบวนการจำและการลืม

จากแผนภูมิอธิบายได้ว่า เมื่อสิ่งเร้าเข้ามาในใจคนจะจำสิ่งเร้านั้นทันที ถ้าจำไม่ได้ก็จะเกิดการลืม แต่ถ้าจำได้บุคคลนั้นอาจจะจำสิ่งเร้าได้มากและจำได้นาน ในปี ค.ศ. 1965 Waugh และ Norman (อ้างในไพบูลย์, 2540, อ้างแล้ว) ได้ศึกษารูปแบบกระบวนการจำตามแนวคิดของ William James ทั้งสองคนได้เสนอรูปแบบกระบวนการจำเพิ่มเติมดังนี้

ภาพที่ 4 แสดงกระบวนการจำ

รูปแบบกระบวนการจำนี้เริ่มต้นที่สิ่งเร้า (Stimulus) กระทบประสาทสัมผัส (Sensory Storage) ข้อมูลนี้ถูกนำเข้าสู่ความจำช่วงสั้น (Short Term Memory) เมื่อทบทวนความจำ หรือทำซ้ำ (Rehearsal) ข้อมูลที่อยู่ในความจำช่วงสั้นจะถูกส่งไปยังความจำช่วงยาว (Long Term Memory)

และถ้าหากไม่มีการทบทวนความจำ หรือการทำซ้ำก็จะเกิดความลืม (Forgotten) ตามลักษณะแผนภูมิดังนี้

ภาพที่ 5 แสดงลำดับขั้นการเก็บข้อมูลความจำ

ในการจำนั้น คนเราอาจจะจำสิ่งเร้า หรือข้อมูลต่างๆ ได้จำกัด ในเวลาจำกัด คือ ความจำช่วงสั้น (Short-Term-Memory) แต่ก็มีบางครั้งคนเราจำสิ่งเร้า หรือข้อมูลต่างๆ ได้มาก และจำได้เป็นเวลานาน (Long-Term-Memory)

การ Encoding นั้น คนจะต้องมีความใส่ใจสิ่งเร้าที่เป็นข้อมูลความจำ และสิ่งเร้านี้จะต้องมีความเข้ม ความชัดเจน เช่น ถ้าเป็นรูปภาพ แสงที่กระทบภาพจะต้องเพียงพอที่ภาพนั้นเด่นชัด ไม่คลุมเครือแม้ว่าบางครั้งข้อมูลความจำอาจจะยากในการอธิบายรายละเอียด แต่คนสามารถจำได้ในส่วนที่เป็นข้อมูลความจำเรื่องราวที่คนพึงพอใจ และเป็นจุดเด่นในภาพนั้นๆ สำหรับขั้นตอน Storage เป็นขั้นสำคัญในส่วนของความจำช่วงสั้น ทั้งนี้เพราะพื้นที่ในจิตใจที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับความจำมีจำกัด สิ่งเร้าข้อมูลความจำถูกนำมาบันทึกไว้ในจิตใจของคนเรา

ความจำกัดของพื้นที่ในจิตใจนี้ บางทีถูกเรียกว่า “Memory Span” กล่าวคือ คนเรามีขอบเขตการจำสิ่งเร้าจำกัด ซึ่งสิ่งเร้าเหล่านี้ อาจจะเป็นตัวเลข ตัวพยัญชนะ จุดกลมเล็กๆ คำ หรือประโยคเพียงจำนวนหนึ่งที่คนเราจะจำได้ ส่วนที่เหลือจะถูกผลัดออกไป

การเลือกสรรและการแสวงหาข่าวสาร แบ่งออกได้ดังนี้

1. การเลือกสรรในการรับสาร

ปัจจัยในการสื่อสาร ที่มักจะมีการกล่าวถึงบ่อยๆ ว่าเป็นตัวกำหนดความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของการส่งสารไปยังผู้รับสาร นั่นก็คือ กระบวนการเลือกสรรของผู้รับสาร ข่าวสารต่างๆ แม้ว่าจะได้รับการเตรียมมาอย่างพิถีพิถัน ให้ผู้ถ่ายทอดที่มีความสามารถและความน่า

เชื่อถือสูง หรือใช้สื่อที่มีประสิทธิภาพมากก็ตาม แต่สิ่งเหล่านี้ก็ได้ประกันความสำเร็จของการสื่อไปยังผู้รับสาร ตามที่ผู้ส่งสารต้องการได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ ทั้งนี้เพราะว่า ผู้รับสารจะมีกระบวนการเลือกรับรู้ข่าวสารที่แตกต่างกันไปตามประสบการณ์ตามความต้องการ ตามความเชื่อ ตามทัศนคติ ตามความรู้สึกนึกคิด ฯลฯ ที่ไม่เหมือนกัน

1.1 การเลือกเปิดรับ หรือเลือกสนใจ (Selective Exposure or Selective Attention) หมายถึงแนวโน้มที่ผู้รับสารจะเลือกสนใจ หรือเปิดรับข่าวสารจากแหล่งหนึ่งแหล่งใดที่มีอยู่ด้วยกันหลายแหล่ง เช่น การซื้อหนังสือพิมพ์ฉบับใดฉบับหนึ่งมาอ่าน เลือกเปิดวิทยุกระจายเสียงสถานีใดสถานีหนึ่ง หรือเลือกชมรายการวิทยุโทรทัศน์ช่องใดช่องหนึ่ง เป็นต้น

ทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกเปิดรับนี้ ได้มีการศึกษากันอย่างกว้างขวางพบว่า การเลือกเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ เช่น ทัศนคติของผู้รับสาร ตามทฤษฎีความไม่ลงรอยของความรู้ ความเข้าใจที่เสนอโดย Festinger L.A. (1957) กล่าวว่า บุคคลมักจะแสวงหาข่าวสารเพื่อสนับสนุนทัศนคติเดิมที่มีอยู่ และหลีกเลี่ยงข่าวสารที่ขัดแย้งกับความรู้สึกนึกคิดเดิมของตนเอง ทั้งนี้เพราะการได้รับข่าวสารใหม่ที่ไม่ลงรอย หรือสอดคล้องกับความเข้าใจ หรือทัศนคติเดิมที่มีอยู่แล้ว จะเกิดภาวะจิตที่ไม่สมดุล หรือมีความไม่สบายใจที่เรียกว่า “Cognitive Dissonance”

1.2 การเลือกรับรู้ หรือตีความ (Selective Perception or Selective Interpretation) เป็นกระบวนการกลั่นกรองขั้นต่อมา เมื่อบุคคลเลือกเปิดรับข่าวจากแหล่งหนึ่งแหล่งใดแล้ว ก็เชื่อว่าข่าวสารนั้นจะถูกรับรู้เป็นไปตามเจตนาารณ์ของผู้ส่งสารทั้งหมด ผู้รับสารแต่ละคนอาจจะตีความหมายข่าวสารขึ้นเดียวกัน ที่ส่งผ่านสื่อมวลชนไม่ตรงกัน ความหมายของข่าวสารที่ส่งไปถึงจึงมิได้อยู่ที่ตัวอักษร รูปภาพ หรือคำพูด เท่านั้น แต่อยู่ที่ผู้รับสารที่จะเลือกรับรู้ หรือเลือกตีความหมายตามความเข้าใจของตนเอง หรือตามทัศนคติ ตามประสบการณ์ ตามความเชื่อ ตามความต้องการ ตามความคาดหวัง ตามแรงจูงใจ ตามสภาวะร่างกาย หรือสภาวะอารมณ์ขณะนั้น เป็นต้น

1.3 กระบวนการเลือกจดจำ (Selective Retention) เป็นแนวโน้มในการเลือกจดจำข่าวสาร เฉพาะที่ตรงกับความสนใจ ความต้องการ ทัศนคติ ฯลฯ ของตนเองและมักจะลืมในส่วนที่ตนเองไม่สนใจ หรือไม่เห็นด้วยได้ง่ายกว่า ตัวอย่างที่เรามักจะพบในชีวิตประจำวันอยู่เสมอ เช่น การที่เราดูภาพยนตร์ หรือรายการวิทยุโทรทัศน์ เราก็มักจะเลือกจดจำแล้วไปเล่าเฉพาะที่เรา

สนใจ หรือเราต้องการเท่านั้น ดังนั้น การสื่อสารมวลชน เช่น การโฆษณา หรือการรณรงค์ในเรื่องต่างๆ อาจจะไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย แม้ว่าผู้รับสารจะได้รับสารนั้นครบถ้วน แต่ผู้รับสารอาจจะไม่สนใจจดจำสิ่งที่เราต้องการให้รู้ ให้จดจำก็เป็นไปได้ การเลือกจดจำจึงเปรียบเสมือนเครื่องกลั่นกรองขั้นสุดท้ายที่มีผลต่อการส่งสารไปยังผู้รับสาร ในบางครั้งข่าวสารนั้นอาจถูกปฏิเสธตั้งแต่ขั้นแรก โดยการไม่เลือกอ่าน ฟัง หรือชมสื่อมวลชนบางฉบับ หรือบางรายการ ในกรณีที่ผู้รับสารหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผู้รับสารก็อาจจะพยายามตีความข่าวสารที่ได้รับตามความเข้าใจ หรือตามความต้องการของตนเอง แต่หากว่าข่าวสารนั้นไม่เปิดโอกาสให้ตีความหมายแตกต่างไปได้ ผู้รับสารก็ยังมีโอกาสปฏิเสธข่าวสารนั้นได้อีกเป็นขั้นสุดท้าย กล่าวคือ จดจำเฉพาะบางส่วนของตนสนใจ หรือต้องการเท่านั้น

2. การแสวงหาข่าวสาร

แนววิธีการศึกษาในเรื่องการแสวงหาข่าวสารนี้ อาจจะจัดอยู่ในหัวข้อเดียวกันกับแนวทางการศึกษาในเรื่องการใช้ประโยชน์และการได้รับความพึงพอใจจากสื่อมวลชนได้ ทั้งนี้เพราะมุ่งศึกษาถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลต่างๆ ที่มีผลต่อการเลือกบริโภค หรือเลือกที่จะแสวงหาข่าวสารจากสื่อมวลชน ในการศึกษาเรื่องการใช้ประโยชน์และการได้รับความพึงพอใจนั้น ชี้ให้เห็นว่า ปัจเจกบุคคลเป็นผู้เลือกใช้สื่อมวลชนเพื่อสนองความพึงพอใจต่างๆ ของตนเอง สำหรับในการศึกษาเรื่องการแสวงหาข่าวสารนั้น ได้เน้นในเรื่องพฤติกรรมการเลือกเปิดรับข่าวสารว่า มีปัจจัยอะไรบ้างเป็นตัวกำหนด ทำไมบุคคลจึงเลือก หรือหลีกเลี่ยง การรับข่าวสารบางชิ้น

Atkin (1973) กล่าวว่า บุคคลจะเลือกรับข่าวสารใดจากสื่อมวลชนนั้น ขึ้นอยู่กับการคาดคะเนเปรียบเทียบระหว่างผลรางวัลตอบแทน กับการลงทุนลงแรง และพันธะที่ผูกพันตามมา ถ้าผลตอบแทน หรือผลประโยชน์ที่ได้รับสูงกว่า การลงทุนลงแรง หรือการต้องใช้ความพยายามที่จะรับรู้ หรือทำความเข้าใจแล้ว บุคคลย่อมแสวงหาข่าวสารนั้น แต่ถ้าผลประโยชน์ที่ได้รับน้อยกว่าการลงทุนลงแรง บุคคลก็อาจจะเฉยเมยต่อข่าวสารนั้น ในกรณีที่บุคคลเห็นว่า การรับข่าวสารนั้น จะก่อให้เกิดพันธะผูกพัน เช่น ทำให้เกิดความไม่พอใจ ไม่สบายใจ หรือความไม่แน่ใจมากขึ้น ก็อาจจะใช้วิธีหลีกเลี่ยงข่าวสารนั้น ในบางครั้งถ้าหากว่า ความพยายามที่จะหลีกเลี่ยงข่าวสารนั้น หรือไม่รับข่าวสารนั้น ต้องลงทุนลงแรงมากกว่าการรับข่าวสารนั้น บุคคลอาจจะต้องยอมรับข่าวสารนั้นทั้งๆ ที่ไม่เต็มใจ

โดยสรุปแล้ว การแสวงหาข่าวสาร หรือการเลือกรับสารนั้น นอกจากเพื่อเป็นการสนับสนุนทัศนคติ หรือความคิด และความเข้าใจที่มีอยู่เดิมแล้ว ยังเป็นการแสวงหาเพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ในทางอื่น เช่น เพื่อให้มีความรู้ ใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจแก้ปัญหา รวมทั้งเพื่อสนองความสนใจส่วนบุคคลและเพื่อความบันเทิงใจด้วย นอกจากนี้การที่บุคคลใดจะตัดสินใจแสวงหาข่าวสาร เจยเมยต่อข่าวสาร หรือหลีกเลี่ยงการเปิดรับข่าวสารนั้นขึ้นอยู่กับการประเมินเปรียบเทียบถึงความพยายามที่ใช้ และผลตอบแทนในการที่จะรับรู้ข่าวสารใดๆ ด้วย

แบบแผนการรับรู้ (Schema)

แบบแผนการรับรู้ คือ โครงสร้างของความรู้ที่มีอยู่ในสมอง หรือความนึกคิดของคน แบบแผนการรับรู้ของคนจะเป็นสิ่งที่กำหนดและควบคุมรูปแบบการรับรู้สิ่งใหม่ๆ ที่ได้รับเข้ามา ทั้งนี้เราสามารถทำความเข้าใจสิ่งที่ซับซ้อน คาดเดาสิ่งที่ยังไม่เกิด และเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ได้ ก็เนื่องจากการทำงานของแบบแผนการรับรู้ตัวเอง (Best, 1986 อ้างในมณฑิรา, 2540, อ้างแล้ว) ทั้งนี้คนเราจะมีแบบแผนการรับรู้ใน 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ แบบแผนการรับรู้ทั่วๆ ไปเกี่ยวกับโลกและสังคม (schema knowledge) เช่น การรับรู้ถึงท่าทางและน้ำเสียงของผู้สนทนาในขณะสนทนา เป็นต้น โดยที่แบบแผนการรับรู้เป็นโครงสร้างของความรู้เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่คนได้จัดเป็นระบบ หรือเป็นกลุ่มไว้ในสมองแล้ว และโดยปกติคนมักจะใช้แบบแผนการรับรู้ในการประมวลข้อมูลอยู่แล้ว แต่หากคนมีแบบแผนการรับรู้ในเรื่องหนึ่งเรื่องใด ก็จะสามารถประมวลและทำความเข้าใจเรื่องนั้นๆ ได้รวดเร็วยิ่งขึ้นและใช้ความพยายามในการประมวลข้อมูลน้อยลง

ในส่วนของแบบแผนการรับรู้ในการสื่อสารของคน Daly (อ้างในมณฑิรา, 2540, อ้างแล้ว) ได้ทำการศึกษาพบว่า ในการสื่อสารคนจะมีแบบแผนการรับรู้ใน 2 ลักษณะคือ การรับรู้รูปแบบหรือลักษณะการสื่อสาร (Feature of communication) ทั้งนี้คนจะประมวลข้อมูลและทำความเข้าใจเนื้อหาในการสื่อสารได้ จากแผนการรับรู้เกี่ยวกับโลกและสังคมโดยทั่วๆ ไป แต่ถ้าหากคนได้ตระหนักถึงรูปแบบ หรือลักษณะของการสื่อสารด้วยแล้ว ก็จะทำให้สามารถรับรู้ข้อมูลต่างๆ จาก การสื่อสารนั้นในลักษณะที่ลึกและซับซ้อนขึ้นไปอีก เช่น ในการสนทากันหากเราพิจารณา น้ำเสียงและท่าทางของคู่สนทนาประกอบกับถ้อยคำที่เขาได้พูด ก็จะทำให้สามารถรับรู้และตีความ ข้อมูลที่ได้รับมาดียิ่งขึ้นกว่าการตีความหมายจากถ้อยคำเพียงอย่างเดียว

ในการวิจัยเกี่ยวกับแบบแผนการรับรู้ทางสื่อสารมวลชนพบว่า คนเราจะมีแบบแผนการรับรู้โครงสร้างของเรื่อง (story schema) ลักษณะต่างๆ ที่สื่อมวลชนนำเสนอ กล่าวคือ แบบแผนการ

รับรู้เกี่ยวกับโครงสร้างของเรื่อง จะทำให้คนรู้ว่าเรื่องราวที่สื่อนำเสนอมีโครงสร้างอย่างไร จึงทำให้คนสามารถคาดเดาและทำนายตอนต่อไปของเรื่องนั้นๆ ได้ (Mandler, 1978 อ้างถึงใน Hawkins and Daly อ้างแล้ว) ในการดูละคร หรืออ่านหนังสือคนจึงสามารถเลือกให้ความสนใจกับบางจุดบางตอนที่สำคัญได้ถูกต้อง (Hawkin and Daly, 1988) ทั้งนี้แบบแผนการรับรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบของเรื่อง ก็จะแตกต่างกันไปตามประเภทของเรื่องที่สื่อเสนอด้วย

นอกจากนี้ Hawkin และ Daly ยังได้กล่าวอีกว่า แบบแผนการรับรู้เกี่ยวกับรูปแบบและโครงสร้างของเรื่องที่สื่อเสนอ จะทำให้คนสามารถรับรู้ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งนี้ในการดูเกมโชว์ (game show) รายการสนทนา (talk show) รายการข่าวและรายการบันเทิงอื่นๆ คนจะใช้แบบแผนการรับรู้ในลักษณะเดียวกัน แต่ในการอ่านหนังสือแบบแผนการรับรู้จะแตกต่างออกไป เพราะหนังสือพิมพ์มีโครงสร้างการนำเสนอข่าวสารที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะกล่าวคือ ข่าวหนังสือพิมพ์จะมีการนำเสนอในลักษณะปิรามิดหัวกลับ (invert pyramid) มีการใช้ตัวอักษรขนาดใหญ่พิเศษในการพาดหัวข่าวและมีการวางตำแหน่งข่าวที่ทำให้ผู้อ่านทราบถึงความสำคัญของข่าวได้ ซึ่งการนำเสนอในลักษณะนี้แตกต่างจากการนำเสนอข่าวในสื่ออื่นๆ อย่างเห็นได้ชัด

จะเห็นได้ว่าในการรับรู้และประมวลข้อมูล คนจะใช้แบบแผนการรับรู้ต่างๆ ไปมาทำความเข้าใจข้อมูล แต่การรับรู้ของคนจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น ถ้าคนรับรู้ถึงกลไกการสื่อสาร หรือรับรู้ถึงรูปแบบการนำเสนอข้อมูลของสื่อ เพราะจะทำให้คนสามารถรับรู้ข้อมูลได้อย่างรวดเร็วขึ้น โดยใช้ความพยายามและความตั้งใจในการรับรู้ข้อมูลน้อยลง เช่น หากคนรับรู้โครงสร้างการนำเสนอของข่าวหนังสือพิมพ์ก็อาจจะให้ความสนใจกับความน่าเชื่อถือของข่าวเป็นพิเศษ เพราะความน่าเชื่อถือของหนังสือพิมพ์จะเป็นส่วนที่บอกถึงประเด็นที่สำคัญของข่าว เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม Chandler (1995, อ้างในมณฑิรา 2540, อ้างแล้ว) ได้ชี้ให้เห็นว่า แบบแผนการรับรู้ของคนในเรื่องหนึ่งๆ จะแตกต่างกันไป ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับพื้นฐานทางวัฒนธรรม ประสบการณ์ ระดับความรู้และบทบาททางสังคมของบุคคล ซึ่งเมื่อแบบแผนการรับรู้ของคนต่างกันแล้ว ก็จะมีผลให้คนเข้าใจเรื่องหนึ่งๆ ได้แตกต่างกัน ดังนั้นในการอ่านข้อความหนึ่งๆ คนจึงสามารถเข้าใจ หรือตีความข้อความนั้นๆ ได้แตกต่างกันไป แต่อย่างไรก็ตามความเข้าใจของผู้อ่านในเรื่องหนึ่งๆ ก็จะไม่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง เพราะถึงแม้การรับรู้จะแตกต่างกัน ผู้อ่านก็จะตีความและเข้าใจข้อมูลบนพื้นฐานของสามัญสำนึก (common-sense) ร่วมกันเป็นหลัก

นอกจากนี้ Chandler ยังจะชี้ให้เห็นอีกว่าในการระลึกข้อมูลที่ได้อ่าน ผู้อ่านมักจะไม่ได้ระลึกข้อมูลออกมาในลักษณะของกลุ่มข้อมูลขึ้นใหม่ตามความเข้าใจของตน ทั้งนี้ก็เนื่องจาก schema ได้ประยุกต์และจัดการข้อมูลที่ได้รับเข้าไปเสียใหม่ให้สอดคล้องกับแบบแผนการรับรู้ (schema) ที่มีอยู่เดิม ซึ่งก็อาจจะมีผลให้ข้อมูลบางส่วนคลาดเคลื่อนไปจากข้อมูลจริงที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอก็ได้

การทำความเข้าใจข้อมูลจากการอ่านเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง โดยที่ทักษะในการอ่านเป็นทักษะที่ขึ้นอยู่กับความสามารถและประสบการณ์ของผู้อ่านแต่ละคน ผู้อ่านที่มีประสบการณ์มักจะไม่ได้เริ่มอ่านตั้งแต่เริ่มต้นข้อความไปเรื่อยๆ จนจบ แต่จะใช้การกวาดสายตาผ่านข้อความและเลือกให้ความสนใจกับเนื้อหาเพียงบางส่วนเท่านั้น ซึ่งผู้อ่านจะให้ความสำคัญกับข้อมูลในส่วนใดก็ขึ้นอยู่กับความสนใจและประสบการณ์เดิมของแต่ละคนเป็นสำคัญ

ในส่วนของความเข้าใจจากการอ่านจะเกี่ยวข้องกับแบบแผนการรับรู้ (schema) ของแต่ละคน กล่าวคือ คนเราจะมีแบบแผนของการรับรู้สิ่งต่างๆ แตกต่างกันไปตามประสบการณ์ และเมื่อได้อ่านข้อมูลชุดหนึ่ง ผู้อ่านก็จะโยงข้อมูลที่ได้รับรู้นั้นกับแบบแผนของการรับรู้ (schema) ที่มีอยู่ ถ้าข้อมูลใหม่ไม่สัมพันธ์กับแบบแผนการรับรู้ที่มีอยู่ ก็อาจจะมีการสร้างแบบแผนใหม่ขึ้นมาเพียงแต่ว่าถ้าหากข้อมูลใหม่ที่ได้รับเข้าไปสอดคล้องสัมพันธ์กับแบบแผนที่มีอยู่เดิม ก็จะทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจข้อมูลนั้นได้รวดเร็วขึ้นกว่าการที่จะต้องมาสร้างแบบแผนความรู้ใหม่นั้นเอง (Chandler อ้างแล้ว)

ในส่วนของการใช้แบบแผนการรับรู้มาใช้ในส่วนของกราฟและตารางยกผู้อ่านจะมีแบบแผนการรับรู้ที่เกี่ยวข้องกับการอ่านกราฟและตารางคือมีแบบแผนเชื่อมโยงระหว่างปริมาณตัวเลขกับลักษณะเฉพาะตัวของกราฟและตารางตัวอย่างเช่น ถ้าใช้กราฟวงกลมในการรายงานข่าว ปริมาณตัวเลขก็จะสัมพันธ์อยู่กับขนาดของพื้นที่วงกลมที่แบ่งออกเป็น ส่วนๆ โดยถ้ามีตัวเลขมากพื้นที่ก็จะมากตามไปด้วย ในขณะที่ถ้าเป็นกราฟเส้น หากมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นกราฟจะพุ่งสูงขึ้นไปแต่ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงลดลงกราฟจะดิ่งลง หรือถ้าเป็นกราฟแท่ง ถ้ามีปริมาณตัวเลขมากแท่งกราฟก็จะยาว ถ้าปริมาณตัวเลขน้อยแท่งกราฟก็จะสั้น เป็นต้น

ในการทดลองด้านการอ่านของ Anderson (อ้างถึงใน Chandler อ้างแล้ว) พบว่าการเข้าใจความหมายของข้อความจะอยู่ที่การปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะ (characteristics) ของข้อมูลและความรู้และการวิเคราะห์บริบท (context) ของผู้อ่าน หากมีข้อความคลุมเครือ หรือไม่สามารถเข้าใจ

ใจได้อย่างกระจ่างชัด ผู้อ่านก็จะใช้ความรู้ (knowledge) และความสามารถในการตีความปริบทในการทำความเข้าใจข้อความนั้นๆ อย่างเต็มที่

นิยามศัพท์

กราฟ หรือแผนภูมิ คือ รูปแบบการแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูล หรือกลุ่มข้อมูลโดยการกำหนดตำแหน่งข้อมูลเป็นจุด เส้น สัญลักษณ์ ในความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องของแกนตั้งและแกนนอน ซึ่งแกนทั้งสองจะตัดกันในมุมฉาก หรือพื้นที่สี่เหลี่ยมมุมฉาก โดยพื้นที่นั้นอาจมีตารางหรือไม่ก็ได้

กราฟแท่ง เป็นรูปแบบการแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูลบนพื้นที่ความยาวทางแนวตั้ง หรือแนวนอน โดยกำหนดใช้ข้อมูล หรือกลุ่มข้อมูลพุ่งตรงจากแกนที่กำหนดเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของข้อมูลที่สัมพันธ์กับระดับความยาวของแท่งกราฟ

กราฟเส้น เป็นรูปแบบการแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูล หรือกลุ่มข้อมูล โดยกำหนดอัตราส่วน หรือช่วงที่เท่ากันลงบนเส้นตรง หรือเส้นขนาน อาจเป็นแนวตั้ง หรือแนวนอน กราฟเส้นจะให้นำเสนอข้อมูลที่ทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงข้อมูลอย่างต่อเนื่องได้ชัดเจน ส่วนมากมักใช้กับข้อมูลที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา

กราฟวงกลม บางทีเรียกแผนภาพวงกลม แผนภาพวงกลม (Pie Diagrams) แผนภูมิพื้นที่ (Area Charts) หรือกราฟวงกลม (Circle Graphs or Picture Graphs) เป็นรูปแบบการแสดงลักษณะการจัดข้อมูลอยู่ในรูปของร้อยละเป็นเสี้ยวส่วนใหญ่ ปริมาณมากน้อยจะสัมพันธ์การพื้นที่วงกลม โดยโดยกำหนดให้พื้นที่วงกลมเท่ากับ 360 องศา ซึ่งมีค่าเท่ากับ 100 เปอร์เซ็นต์ จากนั้นจึงคำนวณรายการ หรือข้อมูลย่อยโดยเทียบสัดส่วนจากเปอร์เซ็นต์เป็นองศา

การรับรู้ หมายถึง กระบวนการที่รับการสัมผัสจากสิ่งแวดล้อมแล้วแปลความหมายการสัมผัสที่ได้รับนั้นๆ โดยใช้พื้นเพความรู้ หรือประสบการณ์ดั้งเดิม ถ้าความรู้เดิม หรือประสบการณ์เดิมไม่มี คนจะไม่มีกรรับรู้สิ่งเร้านั้นๆ จะมีแต่การรู้สึกสัมผัสซึ่งเกิดจากสิ่งเร้าเท่านั้น ดังนั้นประสิทธิภาพของการรับรู้จะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในอดีตที่ผ่านมา ความต้องการในขณะนั้นและยังขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและลักษณะของสิ่งเร้าที่มาเร้าอีกด้วย

การรับรู้ทางสายตา หมายถึง การที่นัยตารับภาพ หรือสัญลักษณ์ต่างๆ ที่เห็นแล้ว รายงานไปยังในส่วนของสมองเพื่อแปลความหมายภาพออกมา ถ้าภาพ หรือสัญลักษณ์เหล่านี้สื่อความหมายไม่ดีพอ หรือตาของผู้มองผิดปกติก็จะมีผลทำให้สมองแปลความหมายจากภาพ หรือสัญลักษณ์ผิดไป

การเข้าใจ หมายถึง ขั้นตอนหลังการรับรู้ เป็นการตีความหมายจากประสบการณ์ ระดับการศึกษา หรือโครงร่างที่มีอยู่ภายในของแต่ละบุคคลที่จะสามารถจัดการรวบรวมเนื้อหาผ่านความคิด ทศนคติและความต้องการ เป็นต้น

การจดจำ หมายถึง ขั้นตอนสุดท้ายที่เกิดขึ้นหลังการรับรู้และเข้าใจ เป็นความสัมพันธ์ระหว่างการเข้ารหัสและการถอดรหัส เมื่อข่าวสารได้รับการแปลและถูกรวบรวมเข้าเป็นความทรงจำ

ข้อมูลเชิงสถิติ หมายถึง ข้อเท็จจริงที่รวบรวมได้และนำเสนอในรูปแบบของตัวเลขบอกปริมาณทั้งที่เป็นตัวเลข หรือร้อยละ ตามวัตถุประสงค์เชิงสถิติคือ ต้องการเปรียบเทียบตัวเลข แสดงให้เห็นแนวโน้ม หรือการเปลี่ยนแปลงระหว่างช่วงเวลา เปรียบเทียบเป็นสัดส่วนร้อยละ

ตาราง เป็นรูปแบบการนำเสนอข้อมูลอย่างเป็นแบบแผนโดยการขีดเส้นและจัดอย่างเป็นระเบียบทั้งข้อความและตัวเลข เป็นการเสนออย่างมีแบบแผนเหมาะสำหรับการนำเสนอข้อมูลที่มีรายการเป็นจำนวนมากและซ้ำๆ กัน โดยจัดข้อมูลให้อยู่ในระเบียบ ทั้งคำอธิบายและตัวเลข ทั้งในแนวตั้งและแนวนอนเป็นการทำให้ข้อมูลอยู่ในรูปที่กะทัดรัด สะดวกต่อการเปรียบเทียบความสัมพันธ์และช่วยให้ผู้อ่านสามารถหาตัวเลข หรือข้อมูลที่ต้องการได้เร็ว

ภาพ ในที่นี้แบ่งออกเป็นคือ ภาพถ่าย กับภาพที่ประดิษฐ์ขึ้นมาเอง ซึ่งก็รวมในส่วนของกราฟและตารางเข้าไว้ด้วย ตามปกติภาพถ่ายจะได้มาจากการถ่ายภาพด้วยกล้องถ่ายภาพ ซึ่งภาพถ่ายอาจเป็นภาพขาว-ดำ หรือภาพสี โดยมีรูปแบบหลากหลายอันเกิดจากการใช้เทคนิคและความชำนาญในการถ่ายภาพและล้างอัดขยายภาพ ในขณะที่ภาพเขียนที่ประดิษฐ์ขึ้นมาเป็น

ภาพที่เกิดจากการรวบรวมความคิด การแปลความหมาย เพื่อใช้อธิบายเนื้อหาและช่วยให้เนื้อหา มีความหมายชัดเจน ตลอดมีความสวยงามน่าสนใจยิ่งขึ้น

สมมุติฐานงานวิจัย

1. เนื้อหาข่าวเชิงสถิติที่รายงานอยู่ในรูปแบบตัวอักษรเพียงอย่างเดียว กับเนื้อหาข่าวเชิงสถิติที่ใช้กราฟและตารางประกอบ อย่างใดจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจ และจดจำ เนื้อหาข่าวแตกต่างกัน
2. กราฟและตารางแต่ละประเภทที่ใช้แสดงจำนวนข้อมูลเชิงสถิติในเนื้อหาข่าวเดียวกัน จะมีผลต่อการเข้าใจ และจดจำ แตกต่างกัน
 - 2.1 กราฟและตารางแต่ละประเภทที่ใช้ประกอบการรายงานข่าวเชิงสถิติที่มีระดับเนื้อหาความยาก-ง่าย ต่างกัน จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจและจดจำเนื้อหาได้แตกต่างกัน
3. กราฟและตารางแต่ละประเภทจะมีคุณสมบัติที่เหมาะสมในการรายงานข่าวเชิงสถิติ ตามวัตถุประสงค์ต้องการเปรียบเทียบ ชี้ให้เห็นถึงแนวโน้ม สัดส่วน หรือตีความจากตัวเลข แตกต่างกัน
 - 3.1 คุณสมบัติเชิงสถิติคือ เปรียบเทียบตัวเลข แสดงแนวโน้ม สัดส่วน และตีความตัวเลข จะให้ผลต่อการเข้าใจและจดจำได้แตกต่างกัน
4. กลุ่มผู้อ่านที่มีทักษะ หรือคุ้นเคยเกี่ยวกับตัวเลข กับกลุ่มผู้อ่านที่มีทักษะ หรือคุ้นเคยทางภาษา มีแนวโน้มที่จะเข้าใจ และจดจำ เนื้อหาข่าวเชิงสถิติแตกต่างกัน
 - 4.1 กลุ่มผู้อ่านที่มีทักษะแตกต่างกันจะเข้าใจและจดจำเนื้อหาข่าวเชิงสถิติที่มีกราฟและไม่มีกราฟประกอบแตกต่างกัน
5. ผู้อ่านข่าวเชิงสถิติจะเลือกจดจำข้อมูลในส่วนที่เป็นค่าเชิงสถิติ หรือแสดงในส่วนกราฟ และเลือกจดจำเนื้อหาที่เป็นรายละเอียดส่วนอื่นที่ไม่มีค่าสำคัญทางสถิติ หรือไม่ถูกนำมาสร้างเป็นกราฟแตกต่างกัน